

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง
ของสำนักงานศาลยุติธรรม

สุวคนธ์ นุ่มดี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

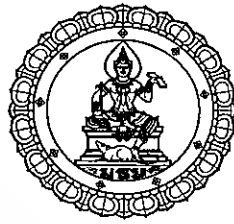
พ.ศ. 2562

**A Study of Risk Management Components of Procurement of The Office
of the Judiciary**

Suwakon Numdee

**A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program
College of Innovative Business and Accountancy
Dhurakij Pundit University**

2019

ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

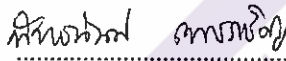
ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ การศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง
ของสำนักงานศาลยุติธรรม

เสนอโดย สุวคนธ์ นุ่มดี
สาขาวิชา บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผศ.ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

 ประธานกรรมการ

(ดร.พิชานนท์ เพชรเชิดชู)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผศ.ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต)

..... กรรมการ

(ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีรับรองแล้ว

..... คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี

(ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วันที่ 28 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2562

หัวข้อสารนิพนธ์	การศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม
ชื่อผู้เขียน	สุวคนธ์ นุ่มดี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ตัวอย่างคือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ตอบแบบสอบถามโดยแบบสอบถามได้รับตอบกลับมามีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 330 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลจากการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยง มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร การกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กร ผลการดำเนินงาน การทบทวนและการแก้ไข และข้อมูล การสื่อสาร และการรายงานผล เมื่อผ่านการสกัดองค์ประกอบแล้วเหลือเพียง 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและการแก้ไข และองค์ประกอบที่ 2 การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร

Thematic Paper Title	A Study of Risk Management Components of Procurement of The Office of the Judiciary
Author	Suwakon Numdee
Thematic Advisor	Assistant Professor Daranee Uachanachit, Ph.D.
Department	Accountancy
Academic Year	2018

ABSTRACT

This study was aimed to investigate risk management components of the procurement of the Office of Judiciary. Samples were the appointed supplies officers and heads of supplies officers of the Office of Judiciary who responded the questionnaires. There were 330 questionnaires completely responded which were taken to analyzed by means of descriptive statistics and components analysis.

The finding revealed that there were five components of risk management, which include: Governance and Culture, Strategy and objective Setting, Performance, Review and Revision, Information, Communication and Reporting. After being extracted, the components remained two. The first component included Performance Information Communication and Reporting Review and Revision. The second component included Governance and Culture and Strategy and Objective Setting.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาจากคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู ประธานคณะกรรมการ อาจารย์ ดร.ศิริเดช คำสุพรหม คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี กรรมการสอบงานสารนิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต กรรมการสอบงานสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำแนวทาง ที่ถูกต้องในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และขอขอบพระคุณความช่วยเหลือทั้งในด้านการให้ คำปรึกษา จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต อาจารย์ที่ปรึกษางานสารนิพนธ์ ที่ได้สละ เวลาอันมีค่าในการแนะนำแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหา ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมรุ่นบัญชีมหาบัณฑิต รุ่นที่ 7 ที่ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวที่คอยให้ กำลังใจและให้ความช่วยเหลือตลอดมาจนทำให้การศึกษารั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ทุกประการ ข้าพเจ้า หวังว่างานสารนิพนธ์ชิ้นนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการนำข้อมูลไปทำการศึกษาหรือนำไปใช้ ประโยชน์ และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุวคนธ์ นุ่มดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 นิยามศัพท์.....	4
2. แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎี.....	6
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	40
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	41
3.1 ประชากรและตัวอย่าง.....	41
3.2 ตัวแปรงานวิจัย.....	41
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
3.4 วิธีการศึกษา.....	43
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์.....	46
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
4.2 แสดงค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง...	48
4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis).....	54
5. อภิปรายผล.....	62
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	62
5.2 อภิปรายผล.....	66
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	75
ประวัติผู้เขียน.....	81

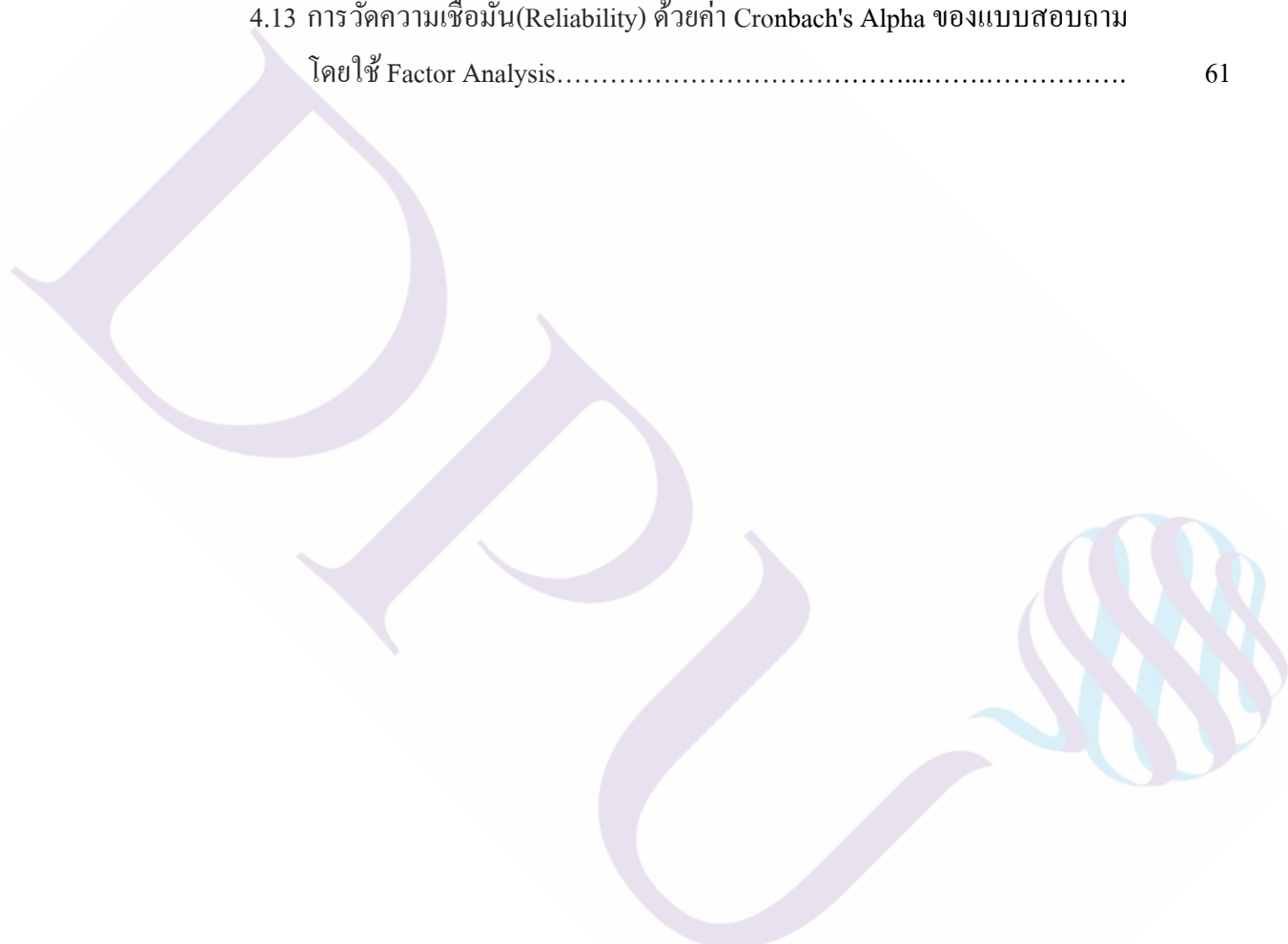

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 เปรียบเทียบการควบคุมภายใน (COSO IC) กับการบริหารความเสี่ยง (COSO ERM).....	16
2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของหลักการของการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง.....	29
2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างขององค์ประกอบการบริหารความเสี่ยง (ERM).....	32
3.1 ตารางกำหนดชื่อตัวแปร.....	44
4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
4.2 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำกับดูแลกิจการ และวัฒนธรรมองค์กร.....	49
4.3 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร.....	50
4.4 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านผลการดำเนินงาน.....	51
4.5 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทบทวนและการแก้ไข.....	52
4.6 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล การสื่อสาร และการรายงานผล.....	53
4.7 การวัดค่าเหมาะสมขององค์ประกอบด้วย KMO and Bartlett's Test.....	54
4.8 ค่า Total Variance Explained จากการทำ Factor analysis.....	55
4.9 ค่า Rotated Component Matrix ^a จากการทำ Factor Analysis.....	56
4.10 ค่า Factor Loading ขององค์ประกอบด้านผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไข มี 14 ตัว.....	58
4.11 การวัดความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach's Alpha ของแบบสอบถาม โดยใช้ Factor Analysis.....	59

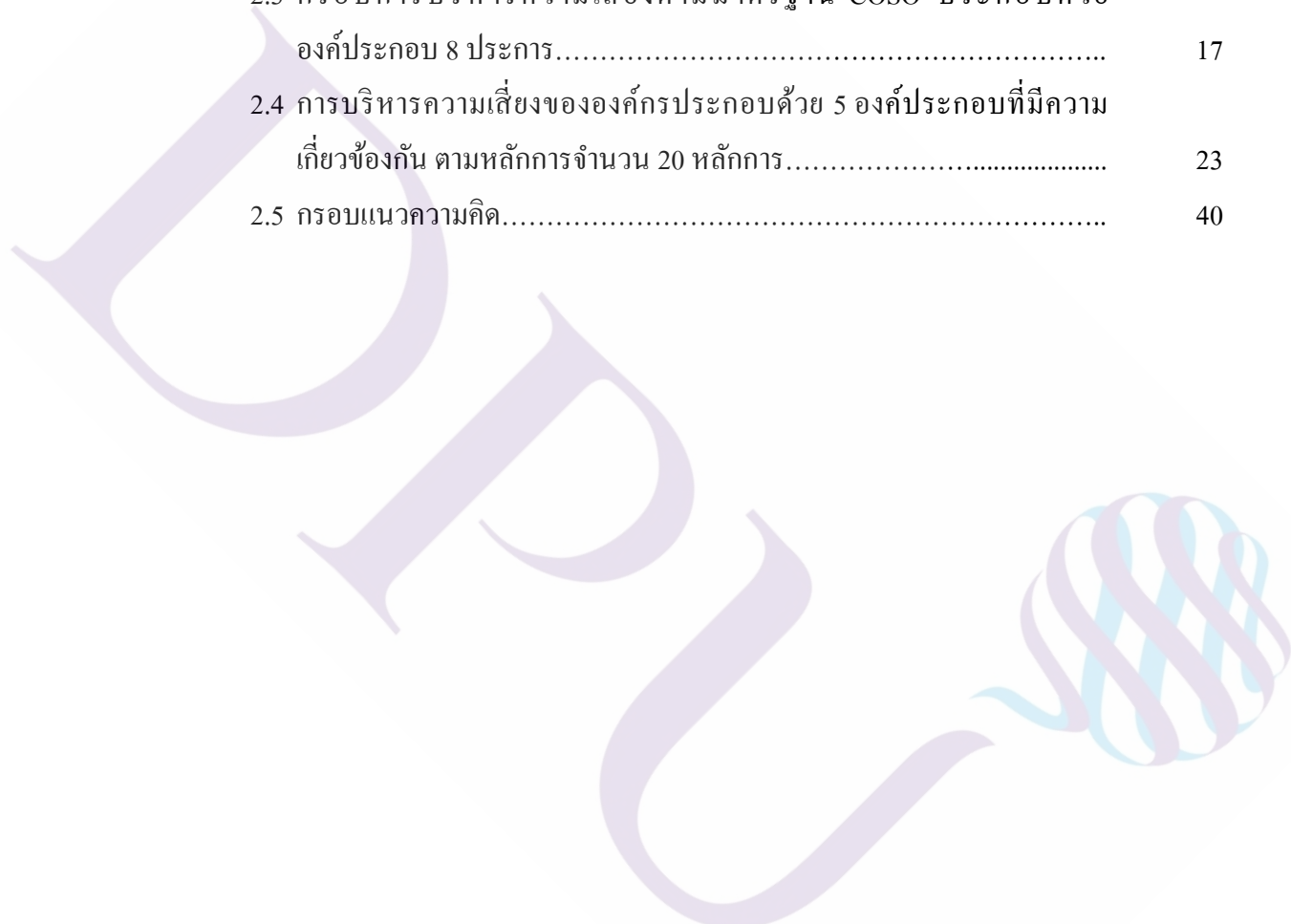
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 ค่า Factor Loading ขององค์ประกอบด้านการกำกับดูแลกิจการและ วัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กรมี 6 ตัว.....	60
4.13 การวัดความเชื่อมั่น(Reliability) ด้วยค่า Cronbach's Alpha ของแบบสอบถาม โดยใช้ Factor Analysis.....	61

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กระบวนการควบคุมภายในระดับองค์กร COSO 1992 เทียบกับ COSO 2013.....	9
2.2 ภาพรวมองค์ประกอบ COSO 2013.....	10
2.3 กรอบการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ.....	17
2.4 การบริหารความเสี่ยงขององค์กรประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกัน ตามหลักการจำนวน 20 หลักการ.....	23
2.5 กรอบแนวความคิด.....	40

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ทำให้เกิดความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการขับเคลื่อนที่สำคัญ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีและสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรเพื่อเป็นพื้นฐานในการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งทางบวกและทางลบ ที่อาจเกิดขึ้น ได้ตลอดเวลาและสามารถพัฒนาไปอย่างมั่นคง จึงเล็งเห็นความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ต้องให้ความสำคัญซึ่งปัจจุบันนี้สำนักงานศาลยุติธรรมได้นำการบริหารความเสี่ยง 8 องค์ประกอบเข้ามาใช้ (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินคดี สำนักงานศาลยุติธรรม, 2561) แต่เนื่องจากกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้ประยุกต์แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงของสากลและเหมาะสมกับบริบทของระบบการบริหารราชการแผ่นดิน (ที่มา: กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2562) จึงมีความจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ การบริหารความเสี่ยงตามแนวคิด COSO ERM 2017 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture) การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting) ผลการดำเนินงาน (Performance) การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision) และข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)

กระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลางได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. 2562 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารความเสี่ยง ซึ่งเป็นไปตามประกาศพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ข้อ 79 บังคับให้หน่วยงานของรัฐทั้งหมดต้องดำเนินตามนโยบายการคลัง การจัดทำงบประมาณ การจัดหารายได้ การใช้จ่าย การบริหารการเงินการคลังและการก่อหนี้ คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาประโยชน์ที่รัฐหรือประชาชนจะได้รับความคุ้มค่าและภาระการเงินการคลังที่เกิดแก่รัฐ รวมถึงความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังอย่างรอบคอบ จึงทำให้หน่วยงานของรัฐ ต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลัง

กำหนดเพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตามกระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการ เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถ ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์รวมถึงเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้แก่หน่วยงานของรัฐ โดยกำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมกับบริบทของระบบการบริหาร ราชการแผ่นดิน (ที่มา: กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2562) ดังนี้

หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่าง สมเหตุสมผลแก่ผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงานว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง อย่างเหมาะสมโดยมีการกำหนด บุคคล หรือคณะบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลหรือ บังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐ และการกำหนดวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมการ บริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงการบริหารทรัพยากรบุคคล

หน่วยงานของรัฐต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในทุก ระดับของหน่วยงาน เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม รวมถึงมีการสื่อสารการ บริหารความเสี่ยงของวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐต้องมีการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละครั้ง และต้องมีการสื่อสารแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งการจัดทำแผนการ บริหารจัดการความเสี่ยงต้องมีการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง และการตอบสนองความ เสี่ยง

หน่วยงานของรัฐต้องมีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงและทบทวน แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาเครื่องมือการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมมา ประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ใน รายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (ที่มา: กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2562)

สำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐก็ต้องปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร จัดการความเสี่ยงตามหลักสากลที่กำหนดให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานของรัฐ สำนักงาน ศาลยุติธรรมจึงให้ความสำคัญของการบรรลุเป้าหมายการบริหารความเสี่ยงตามที่ได้กำหนดไว้ใน กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการ สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้ประกาศ เจตจำนงสุจริตในการบริหารดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีมาตรฐานชัดเจนภายใต้หลัก นิติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและแผน ยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2561 - 2564 ซึ่งคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมได้ใช้เป็นกรอบ

แนวทางในการดำเนินงานและพัฒนาองค์กรสาธุธรรม โดยยกระดับมาตรฐานระบบงานสู่ระดับสากล ได้กำหนดให้มีการจัดระบบการบริหารความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายในระบบงานธุรการสาธุธรรม เพื่อให้เกิดมาตรฐานการปฏิบัติที่มีคุณภาพตามระยะเวลาที่กำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงาน (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินศักดิ์ สำนักงานสาธุธรรม, 2561)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นสำนักงานสาธุธรรม โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินศักดิ์ จึงได้นำหลักการของระบบการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) มาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานสาธุธรรม เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการรวมทั้งกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานสาธุธรรม เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธุธรรมสามารถบริหารความเสี่ยงได้ด้วยตนเองซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานสาธุธรรมก็ต้องมีการจัดการความเสี่ยงซึ่งต้องเป็นไปตามองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ การวิเคราะห์ประเมิน และจัดลำดับความเสี่ยง การกำหนดและผลการดำเนินการตามมาตรการจัดการความเสี่ยง การรายงาน การประเมินผลและการทบทวนปรับปรุงมาตรการบริหารความเสี่ยง (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินศักดิ์ สำนักงานสาธุธรรม, 2561)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานสาธุธรรม เพื่อศึกษาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างและเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ว่าจะเป็นการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture) การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting) ผลการดำเนินงาน (Performance) การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision) และข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานสาธุธรรม

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่จะศึกษาประกอบด้วยข้อมูลของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 568 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture) การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting) ผลการดำเนินงาน (Performance) การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision) และข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting) เป็นลักษณะการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถามและการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารความเสี่ยง เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพของสำนักงานศาลยุติธรรม

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารความเสี่ยง(Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ที่นำไปใช้ในการปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร เพื่อระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อองค์กร การจัดการความเสี่ยงให้อยู่ภายในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้อย่างสมเหตุสมผลว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้

การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร(Governance & Culture) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานภายในองค์กร และการกำหนดวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์ โดยยึดมั่นกับค่านิยมขององค์กร เพื่อสรรหา พัฒนาและรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถให้อยู่กับองค์กร

การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร(Strategy & Objective Setting) หมายถึง การวิเคราะห์โครงสร้างธุรกิจ เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงที่ธุรกิจยอมรับได้ รวมทั้งการกำหนดเกณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของการวิเคราะห์ธุรกิจ

ผลการดำเนินงาน (Performance) หมายถึง การระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ของธุรกิจ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง โดยองค์กรจะต้องเลือกการดำเนินการที่ตอบสนองต่อความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เพื่อการพัฒนาภาพรวมของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision) หมายถึง ผลการดำเนินงานของการจัดการความเสี่ยงที่ไม่มีประสิทธิภาพ ต้องมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่มีสาระสำคัญของการบริหารความเสี่ยง เพื่อหาทางปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting) หมายถึง การบริหารความเสี่ยงที่มีความต่อเนื่องกันในทุกกระบวนการความเสี่ยง การจัดเก็บข้อมูลและการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกที่เป็นเรื่องที่สำคัญในการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร โดยองค์กรจะใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูล เพื่อรวบรวม ประมวลผลและจัดการข้อมูลต่าง ๆ ออกมาเป็นรายงานข้อมูลความเสี่ยง วัฒนธรรมองค์กร และผลการดำเนินงานได้

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม ทั้งด้านแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัย ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นหลักที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎี
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิด COSO

สุรเดช จงวรรณศิริ (2561) ได้กล่าว องค์กรทั่วโลกส่วนใหญ่ใช้กรอบการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO หรือ COSO - ERM Framework เนื่องจากความต่อเนื่องของการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานตามกรอบการควบคุมภายในหรือ Internal Control ที่มุ่งสร้างความน่าเชื่อถือสนับสนุนรายงานทางการเงินและบัญชีของกิจการต่าง ๆ ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1990 COSO หรือ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission เป็น องค์กรที่เกิดการรวมตัวของหน่วยงานสำคัญด้านการบัญชีและการตรวจสอบของประเทศสหรัฐอเมริกา การเกิดวิกฤติด้านระบบบัญชีและธรรมาภิบาลในสหรัฐอเมริกา เริ่มจากกรณีของ เอนรอน (Enron) บริษัทยักษ์ใหญ่ด้านพลังงานในช่วงปี 2001-2002 มีการฉ้อฉลของฝ่ายบริหารและการตกแต่งบัญชีร่วมกับบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระ อาร์เธอร์ แอนเดอร์สัน (Arthur Andersen) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สหรัฐอเมริกา ต้องมีการปฏิรูประบบกฎหมาย กวาระเบียบทางการบัญชี รวมทั้งการกำหนดแนวทางการกำกับดูแลกิจการ (Governance) การเปลี่ยนแปลงครั้งนั้นนำมาซึ่งความตื่นตัวขององค์กร รวมทั้งแรงกดดันจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ต่อการบริหารกิจการของฝ่ายบริหารและคณะกรรมการให้มีความมั่นคง รอบคอบตระหนักต่อความเสี่ยงต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับการเติบโตและความยั่งยืนขององค์กรมากขึ้น ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงจึงเป็นหนึ่ง
ในระบบงานที่สำคัญขององค์กรทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน

ในปี ค.ศ. 1985 ได้มีการก่อตั้ง COSO ย่อมาจาก Committee of Sponsoring of the
Treadway Commission เป็นคณะกรรมการของคณะกรรมการของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ชื่อว่า
Treadway Commission มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงใน
รูปแบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล และป้องกันการทุจริตของรายงานทางการเงิน
(ที่มา: <http://tanya-nps.blogspot.com>)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1987 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเรียกว่า The Committee of Sponsoring
Organizations of the Treadway Commission หรือ COSO (โคโซ) มีคณะกรรมการจากผู้แทนของ
สถาบันวิชาชีพ 5 แห่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกา (ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2556) ได้แก่

- (1) สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา: American Institute Certified
Public Accountants (AICPA)
- (2) สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา: American Accounting Association (AAA)
- (3) สถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากล: Institute of Internal Auditors (IIA)
- (4) สถาบันนักบัญชีเพื่อบริหาร: Institute of Management Accountants (IMA)
- (5) สถาบันผู้บริหารการเงิน: Financial Executives Institute (FEI)

ในปี ค.ศ. 1992 COSO ได้มีการเสนอรายงานกรอบการควบคุมภายใน (Internal
Control - Integrated Framework) โดยมีการปรับปรุงความหมาย วัตถุประสงค์ และกำหนดกรอบ
ขององค์ประกอบควบคุมภายในไว้ 5 ด้าน ที่สัมพันธ์กันของกรอบงานการควบคุมภายในนี้
(ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2556)

อุษณา ภัทรมนตรี(2552) ได้กล่าวว่าการควบคุมภายในหมายถึงกระบวนการปฏิบัติงาน
ที่ทุกคนในองค์กรกำหนดร่วมกันทุกระดับชั้น ตั้งแต่คณะกรรมการบริหาร ผู้บริหารทุกระดับ และ
พนักงานทุกคนร่วมกำหนดให้เกิดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของ
หน่วยงานของรัฐจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตาม
กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ หน่วยงานของรัฐจึงต้องให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของการ
ควบคุมภายในแต่ละด้านให้มีความสัมพันธ์กัน(ที่มา:สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรศึกษา, 2561)
ซึ่งรวมถึง การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล
การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในหน่วยรับตรวจ ด้านความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และ
ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรี (ที่มา: สวัสดิการสำนักงาน
ตรวจเงินแผ่นดิน, 2549)

นิพนธ์ เห็นโชคชนะและศิลปพร ศรีจันทเพช (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการควบคุมภายใน เป็นกระบวนการ นโยบายและวิธีปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้นในองค์กร เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่ากิจการจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในเรื่องของควมมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงาน (Effectiveness and Efficiency of Operation: ใช้ตัวย่อ O) เป็นวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กรอย่างคุ้มค่าที่ส่งผลให้เกิดการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สินขององค์กรให้อยู่สภาพที่พร้อมจะใช้งาน ได้เสมอ ความน่าเชื่อถือได้ของการรายงานทางการเงิน (Reliability of Financial Reporting: ใช้ตัวย่อ F) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นสร้างความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินต่อผู้ใช้งบการเงินซึ่งเป็นบุคคลภายในหรือบุคคลภายนอกองค์กร ผู้ใช้ควร ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อใช้ในการตัดสินใจ และการวางแผนในอนาคต ผู้บริหารจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่างบการเงินนั้นให้ข้อมูลที่มีคุณภาพ และเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และการปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (Compliance With Laws and Regulations: ใช้ตัวย่อ C) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายใดๆ จากการละเว้นไม่ปฏิบัติ หรือ ปฏิบัติผิดกฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ตลอดจนกฎ ระเบียบและข้อบังคับขององค์กรเอง (จันทรา สาขากร และคณะ, 2557)

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันทเพช (2557) ได้กล่าวไว้ว่า องค์กรประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO (โคโซ) มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบและหน่วยงานขององค์กร (Entity 's Units) แบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

องค์ประกอบของการควบคุมภายใน มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

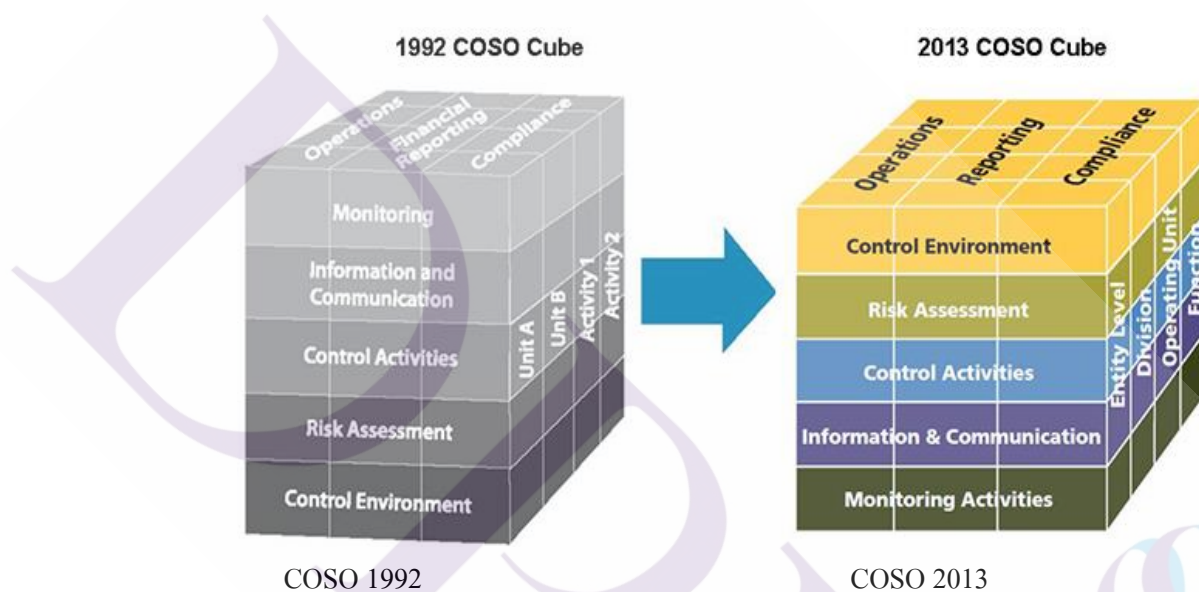
1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)
2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
4. ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)
5. การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation)

หน่วยงานขององค์กร (Entity 's Units) แบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับองค์กร (Entity Level)
2. ระดับหน่วยงาน (Division)
3. ระดับหน่วยปฏิบัติการ (Operating Unit)
4. ระดับหน่วยงานย่อย (Function)

ต่อมาในปี ค.ศ. 2006 COSO ได้ประกาศแนวทางการควบคุมภายในฉบับใหม่ด้านการจัดทำงบการเงินสำหรับบริษัทขนาดเล็ก คือ Internal Control over Financial Reporting-Guidance of Smaller Public Companies ซึ่งได้แสดงรายละเอียดเพิ่มเติมถึงหลักการควบคุมภายใน 20 หลักการ ภายใต้ 5 องค์ประกอบเดิม (วินัย เหลือองวิโรจน์และคณะ, ม.ป.ป)

ต่อมาใน ค.ศ. 2009 เป็นแนวทางด้านการกำกับตาม (Guidance on Monitoring of Internal Control)

ภาพที่ 2.1 กระบวนการควบคุมภายในระดับองค์กร COSO 1992 เทียบกับ COSO 2013

ที่มา: The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission (COSO)

ต่อมาในปี ค.ศ. 2013 COSO มีการปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยได้ประกาศแนวทางการควบคุมภายในด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและรายงานที่ไม่ใช่งบการเงิน ซึ่งเป็นการปฏิรูปกรอบแนวทางการควบคุมภายในเดิม COSO ค.ศ.1992 (COSO Internal Control – Integrated Framework) เพื่อให้การควบคุมภายในมีโครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งยังคงมีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน 3 ด้าน และได้เพิ่มหลักการ 17 หลักการ เพื่อสนับสนุน 5 องค์ประกอบหลักของการควบคุมภายในให้ชัดเจนขึ้น (ฐิติโชค พันศิริพัฒน์, 2559) ดังนี้

 The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission	
Summary of Updates Codification of 17 principles embedded in the original Framework	
Control Environment	1. Demonstrates commitment to integrity and ethical values 2. Exercises oversight responsibility 3. Establishes structure, authority and responsibility 4. Demonstrates commitment to competence 5. Enforces accountability
Risk Assessment	6. Specifies relevant objectives 7. Identifies and analyzes risk 8. Assesses fraud risk 9. Identifies and analyzes significant change
Control Activities	10. Selects and develops control activities 11. Selects and develops general controls over technology 12. Deploys through policies and procedures
Information & Communication	13. Uses relevant information 14. Communicates internally 15. Communicates externally
Monitoring Activities	16. Conducts ongoing and/or separate evaluations 17. Evaluates and communicates deficiencies

ภาพที่ 2.2 ภาพรวมองค์ประกอบ COSO 2013

ที่มา: The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission (COSO)

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) หมายถึงนโยบาย วิธีการ และวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อการควบคุมภายในขององค์กร ประกอบด้วย การบริหารงานของคณะกรรมการให้เป็นไปตามการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีการแบ่งแยกหน้าที่ที่เหมาะสมและชัดเจนมีการมอบอำนาจการดำเนินการตามระดับชั้นและการอนุมัติที่เหมาะสมและชัดเจนจนส่งผลให้ผู้บริหารและพนักงานให้ความสำคัญกับการควบคุมมากขึ้นจนต้องมีการคัดเลือกและพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของพนักงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องที่ให้ความสำคัญต่อความซื่อสัตย์สุจริตและจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้การควบคุมภายในที่มีอยู่นั้น ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ดีขึ้นเป็นไปตามปรัชญาวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายเป้าหมายและแผนงานที่ชัดเจน รวมทั้งรับผิดชอบดูแลหน่วยงานของตนตามมาตรฐานหรือวิธีปฏิบัติงานและระเบียบปฏิบัติงาน (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะและศิลป์พร ศรีจันเพชร, 2557)

COSO ได้แทรกแนวทางหลักการควบคุมในองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) จำนวน 5 หลักการ สรุปได้ดังนี้ หลักการที่ 1 กิจการควรแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อสัตย์และการมีจริยธรรม หลักการที่ 2 กิจการควรมีกิจกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบในการสอดส่องผลดำเนินงานในภาพรวม (Oversight responsibility) ที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร หลักการที่ 3 กิจการควรจัดวางโครงสร้างอำนาจหน้าที่และความ

รับผิดชอบภายในที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์กิจการ หลักการที่ 4 กิจการควรแสดงถึงความยึดมั่นในการสร้างแรงจูงใจการรักษาบุคลากรที่มีความสามารถและการพัฒนาบุคลากรให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจการ หลักการที่ 5 กิจการควรกำหนดให้บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการออกแบบการควบคุมภายในตามภาระงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจการ (จिरพร สุเมธีประสิทธิ์, 2554)

องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้บริหารจึงต้องหามาตรการ เพื่อจัดการความเสี่ยง เพื่อพัฒนาวิธีการเพื่อลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น การจัดทำมีระบบการควบคุมภายในที่สำคัญ อาจช่วยป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตและข้อผิดพลาดบางประการได้ หรือการบริหารสินค้าคงเหลือให้มีประสิทธิภาพ อาจช่วยป้องกันความเสี่ยงที่สินค้าคงเหลือมีมากเกินไปได้ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลาพร ศรีจันเพชร, 2557)

COSO ได้แทรกแนวทางหลักการควบคุมภายในขององค์ประกอบประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) จำนวน 4 หลักการ สรุปได้ดังนี้ หลักการที่ 6 กิจการควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงที่ชัดเจนเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การควบคุมภายใน 3 ประการ หลักการที่ 7 กิจการควรระบุความเสี่ยงที่จะกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมทั้งองค์กรและวิเคราะห์ความเสี่ยงให้ได้ข้อมูลความเสี่ยงที่เพียงพอในการตัดสินใจกำหนดแนวทางจัดการกับความเสี่ยง หลักการที่ 8 กิจการควรพิจารณาการทุจริตที่มีโอกาสเกิดขึ้นในระหว่างการค้นหาความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ หลักการที่ 9 กิจการควรมีกระบวนการระบุและวิเคราะห์ประเด็นที่เป็นความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่จะกระทบต่อการดำเนินงาน (จिरพร สุเมธีประสิทธิ์, 2554)

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) หมายถึง นโยบาย มาตรการ และวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น สามารถลด หรือ ควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (จันทนา สาขากร และคณะ, 2557) ได้แก่ มีการแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสมระหว่างคนกับตำแหน่ง การอนุมัติรายการและการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน มีระบบเอกสารหลักฐานที่เหมาะสมและเพียงพอ มีการควบคุมทรัพย์สินและบันทึกรายการข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานอยู่เสมอ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลาพร ศรีจันเพชร, 2557)

COSO ได้แทรกแนวทางหลักการควบคุมภายในขององค์ประกอบกิจกรรมการควบคุม (Control Activities) จำนวน 3 หลักการ สรุปได้ดังนี้ หลักการที่ 10 กิจการควรมีวิธีการเลือกสรรและพัฒนากิจกรรมการควบคุมที่ชัดเจนเพื่อบรรเทาความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้เกณฑ์เป็นความเสี่ยงที่

ยอมรับได้ หลักการที่ 11 กิจการควรมีวิธีการเลือกสรรและพัฒนาการควบคุมทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ หลักการที่ 12 กิจการควรมีการถ่ายทอดกิจกรรมการควบคุมผ่านนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมและเพียงพอ (จิริพร สุเมธีประสิทธิ์, 2554)

องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) หมายรวมถึง สารสนเทศทางการบัญชีและสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานอื่นๆ ทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสนใจและใช้ข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งระบบสารสนเทศและการสื่อสารขององค์กรมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีการบันทึกรายการที่เกิดขึ้น มีการจัดทำและรายงานผล และกำหนดให้มีวิธีการควบคุมทรัพย์สินขององค์กร เช่น องค์กรมีการออกแบบโปรแกรมทะเบียนทรัพย์สิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แน่ใจว่ามีการบันทึกรายการทรัพย์สินที่ได้รับมาในจำนวนที่ถูกต้อง (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2557)

COSO ได้แทรกแนวทางหลักการควบคุมภายในองค์ประกอบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารในองค์กร (Information and Communication) จำนวน 3 หลักการ สรุปได้ดังนี้ หลักการที่ 13 กิจการควรจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้เพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ของระบบการควบคุมภายในของกิจการ หลักการที่ 14 กิจการควรจะสื่อสารข้อมูลภายในกิจการทั้งวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในของทุกภาระงานที่เป็นประเด็นที่จำเป็นต่อการทำหน้าที่ของระบบการควบคุมภายใน หลักการที่ 15 กิจการควรจะสื่อสารแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกเกี่ยวกับสาระที่กระทบต่อการทำหน้าที่ของระบบการควบคุมภายใน (จิริพร สุเมธีประสิทธิ์, 2554)

องค์ประกอบที่ 5 การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) การติดตามผลระบบการควบคุมภายในขององค์กรช่วยให้ผู้บริหารมั่นใจได้ว่า การติดตามผลดังกล่าวทำได้โดยการจัดให้มีระบบการรายงานผล การปฏิบัติงาน และติดตามผล และการตรวจสอบภายใน (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2557) เช่น การติดตามผลระหว่างการดำเนินงาน (On Going Monitoring) หมายถึง การสังเกตการณ์ติดตามระบบความคืบหน้าของงานรวมทั้งการสอบทานหรือการยืนยันผลงานระหว่างการปฏิบัติงาน การประเมินผลอิสระ (Independent Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แล้วแต่จะกำหนดหรือการประเมินอิสระอาจหมายถึงการประเมินโดยผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดระบบควบคุมภายในเพื่อให้สามารถแสดงความเห็นได้อย่างเป็นอิสระเช่นการประเมินจากผู้ตรวจสอบภายใน เป็นต้น การประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self Assessment: CSA) เป็นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้บริหารผู้ปฏิบัติงานผู้มีความรู้ด้านการควบคุมและผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกิจกรรม

ควบคุมและประเมินผลร่วมกันในด้านที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานนั้น และการรายงานผลการประเมินและการสั่งการแก้ไขต้องจัดทำรายงานผลการประเมินที่สำคัญเสนอผู้บริหารที่รับผิดชอบ เช่น การจัดทำรายงานแสดงผลความคลาดเคลื่อนของการดำเนินงานเป็นระยะ (จันทนา สาขากร และคณะ, 2557)

COSO ได้แทรกแนวหลักการควบคุมภายในองค์ประกอบการติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) จำนวน 2 หลักการ สรุปได้ดังนี้ หลักการที่ 16 กิจการควรเลือกสรรพัฒนาและดำเนินการให้มีการประเมินผลต่อเนื่องระหว่างดำเนินงานและประเมินผลเฉพาะที่แยกต่างหากเพื่อให้แน่ใจว่าองค์ประกอบของการควบคุมภายในยังคงมีอยู่และสามารถใช้กำกับการทำงานได้อย่างเหมาะสม หลักการที่ 17 กิจการควรประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในกรอบเวลาที่เหมาะสมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความรับผิดชอบให้เกิดการแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินการ (จิรพร สุเมธีประสิทธิ์, 2554)

แนวคิดการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิด COSO ERM

ปัจจุบันนี้การทำงานทุกระบบงานย่อมมีความเสี่ยงเกิดขึ้นได้กับทุกองค์กรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นทุกองค์กรจึงต้องมีมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงในทุกระบบงาน เพื่อเป็นการป้องกันการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง ไว้ดังต่อไปนี้

เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2004 COSO ได้เผยแพร่แนวคิดการบริหารความเสี่ยงของกิจการ (Enterprise Risk Management - Integrated Framework:ERM) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งพัฒนาจากกรอบงานการควบคุมภายในที่มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ เพื่อขยายขอบเขตของการควบคุมภายในให้มีความแข็งแกร่งและกว้างขวางมากขึ้น (ที่มา: <http://tanya-nps.blogspot.com>)

ความหมายของการบริหารความเสี่ยง

จันทนา สาขากรและคณะ (2550) ได้กล่าวว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการจัดการความเสี่ยง เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ประกอบด้วยวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงานและการปฏิบัติตามกฎระเบียบ การบริหารความเสี่ยง มีการนำไปใช้ในทุกระดับขององค์กรตั้งแต่ระดับทั่วทั้งองค์กร ระดับส่วนงาน ระดับหน่วยงานและระดับหน่วยงานย่อย องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุเหตุการณ์ การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามผล

ผู้ตรวจสอบภายในสามารถนำการบริหารความเสี่ยงมาช่วยในการจัดการความเสี่ยง ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มมูลค่าขององค์กรได้

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจั่นเพชร (2557) ได้กล่าวเรื่องการบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการซึ่งมีคณะกรรมการผู้บริหารและพนักงาน นำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ทั่วทั้งองค์กร และออกแบบไว้เพื่อระบุเหตุการณ์ที่เป็นไปได้ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อองค์กร และการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในขอบเขตที่ยอมรับได้ เพื่อให้มั่นใจอย่างมีเหตุผลว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

โกศล ดีศีลธรรม (2558) ได้กล่าวว่าการบริหารความเสี่ยง คือ การกำหนดแนวทาง การจัดการ และติดตามความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของหน่วยงานหรือการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งการกำหนดวิธีการบริหารและควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ผู้บริหารระดับสูงยอมรับได้ โดยสามารถจัดหรือลดปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์กร รวมถึงมองหาโอกาสสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจและการสร้างมูลค่าให้กับองค์กร

วิทยา อินทร์สอน ปัทมาพร ท่อชู และสุรพงษ์ บางพาน (2559) คือ กระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อช่วยให้การกำหนดกลยุทธ์และดำเนินงาน โดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และมีผลกระทบต่อองค์กร และสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับ เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

สำหรับในงานราชการได้มีมาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ กำหนดโดยกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ได้ให้ความหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้ว่าเป็นกระบวนการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานรวมถึงเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้หน่วยงานของรัฐ และสถาบันวิจัยและพัฒนาที่พัฒนาศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ความหมายการบริหารความเสี่ยง หมายถึง การกำหนดนโยบาย โครงสร้าง และกระบวนการ เพื่อให้คณะกรรมการผู้บริหาร และบุคลากรขององค์กร นำไปปฏิบัติในการกำหนดกลยุทธ์และปฏิบัติงานบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร โดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงจะสัมฤทธิ์ผลได้ องค์กรจะต้องสามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ประเมินผลกระทบต่อองค์กร และกำหนดวิธีจัดการที่เหมาะสมให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (ที่มา:สถาบันวิจัยและพัฒนาที่พัฒนาศักดิ์, 2561)

สำหรับงานวิจัยนี้ สรุปความหมายของการบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ที่นำไปใช้ในการปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร เพื่อระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นซึ่ง

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อองค์กร การจัดการความเสี่ยงให้อยู่ภายในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เพื่อ
ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้อย่างสมเหตุสมผลว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลาพร ศรีจันทพร (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารความ
เสี่ยง มุ่งที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการ ซึ่งแบ่งออกได้ 4 ประเภท ดังนี้ เชิงกลยุทธ์
(Strategic: ใช้ตัวย่อ S) เป็นวัตถุประสงค์ระดับสูง และสัมพันธ์กับการสนับสนุนพันธกิจ การ
ดำเนินการ (Operations: ใช้ตัวย่อ O) เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และ
คุ้มค่า การรายงาน (Reporting: ใช้ตัวย่อ R) เป็นความเชื่อถือได้ของการรายงาน และการปฏิบัติตาม
กฎหมาย (Compliance: ใช้ตัวย่อ C) เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ

ส่วนสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีประกาศ เรื่อง นโยบายการบริหารความเสี่ยงและการ
ควบคุมภายในองค์กรของสำนักงานศาลยุติธรรม ได้กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาล
ยุติธรรมนำการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมาใช้เป็นเครื่องมือในการลดความเสี่ยงและ
ความผิดพลาดของหน่วยงานที่จะส่งผลกระทบต่อเป็นทั้งระดับตัวบุคคลและองค์กร 4 ด้าน
(ที่มา:สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรบุคคล, 2561) ได้แก่

1. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ (Compliance Risk: C) เป็นความเสี่ยงอันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัยหรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ทำให้ต้องใช้ดุลพินิจหรือการตีความ รวมทั้งการทำนิติกรรมสัญญาและการร่างสัญญาไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน จนส่งผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ

2. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S) เป็นความเสี่ยง ที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จตามเป้าหมายและพันธกิจโดยรวมตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายประธานศาลฎีกา หรือเป็นการกำหนดกลยุทธ์หรือปัจจัยที่จะส่งผลทำให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายประธานศาลฎีกาได้

3. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: O) เป็นความเสี่ยง เนื่องมาจากระบบงานภายใน กระบวนการปฏิบัติงาน เทคโนโลยีที่ใช้บุคลากร ความเพียงพอของข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อทำให้ผลการปฏิบัติงาน การดำเนินโครงการของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และหรือประสิทธิผล

4. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F) เป็น ความเสี่ยงอันเนื่องมาจากกระบวนการบริหารงบประมาณและการเงินจนส่งผลต่อการบริหารงบประมาณและการเงินของศาลยุติธรรม

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบการควบคุมภายใน (COSO IC) กับการบริหารความเสี่ยง (COSO ERM)

การควบคุมภายใน (COSO IC)	การบริหารความเสี่ยง (COSO ERM)
1. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation)	1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic)
2. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Reporting)	2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation)
3. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ (Compliance)	3. ความเสี่ยงด้านการรายงาน (Reporting)
	4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ (Compliance)

ต่อมาในปี ค.ศ. 2013 COSO ได้ประกาศแนวทางการควบคุมภายในด้านการจัดทำรายงานทางการเงินและรายงานที่ไม่ใช่งบการเงิน ซึ่งยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ค.ศ. 1992 (Internal Control - Integrated Framework) ที่กำหนดให้การควบคุมภายในมีองค์ประกอบการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบเดิม มีการนำมาขยายขอบเขตให้มากขึ้น เพื่อให้องค์กรสามารถขยายจากกรอบการควบคุมภายในเดิม มาเป็นกรอบการจัดการความเสี่ยงเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งกรอบแนวความคิดแบบใหม่ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), 2013) ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
3. การระบุความเสี่ยง (Event Identification)
4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)
8. การติดตามประเมินผล (Monitoring)

หน่วยงานขององค์กร (Entity's Units) แบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ

1. ระดับทั่วทั้งองค์กร (Entity-level)
2. ระดับส่วนงาน (Division)
3. ระดับหน่วยงาน (Business units)
4. ระดับหน่วยงานย่อย (Subsidiary)

ความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์ที่กิจการต้องมีการบรรลุผล ซึ่งมี 4 ประเภท องค์ประกอบของการจัดการความเสี่ยงของกิจการ ซึ่งมีทั้งหมด 8 องค์ประกอบ และระดับของหน่วยงานขององค์กร ซึ่งมี 4 ระดับ แสดงได้ในรูปลูกบาศก์หรือ 3 มิติ ข้างล่างนี้ โดยมีมิติด้านบนแทนวัตถุประสงค์ มิติด้านหน้าแทนองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงของกิจการ และมิติด้านข้างแทนระดับของหน่วยงานขององค์กร สามารถแสดงองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง (Enterprise Risk Management) ดังนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ

ที่มา: The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission (COSO)

นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันทเพชร (2557) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงของกิจการมี 8 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ทั้งนี้ องค์ประกอบเหล่านี้เกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันของฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติงาน และฝ่ายสนับสนุน ครอบคลุมทุกหน่วยงานในองค์กร ผสมผสานเข้ากับกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ โดยมีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับจากระดับองค์กรสู่ระดับฝ่ายดำเนินกิจกรรม และเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องภายในองค์กร การบริหารความเสี่ยงประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืช, 2561) ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) คือการกำหนดหลักการพื้นฐานของการสอบทาน และระบุความเสี่ยงโดยบุคลากรขององค์กร รวมทั้งปรัชญาการบริหารความเสี่ยงและ

การยอมรับความเสี่ยง ความซื่อสัตย์สุจริตและคุณค่าทางจริยธรรม และสภาพแวดล้อมของสิ่งต่าง ๆ (นิพนธ์ เห็นโชคชนะและศิลปพร ศรีจันทพร, 2557)

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรที่พัฒนาศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรมได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมภายในองค์กร คือ นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ขององค์กร พื้นฐานที่สำคัญของกรอบการบริหารความเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยง

สภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการกำหนดทิศทางกรอบองค์กร การกำหนดกิจกรรม การบ่งชี้ ประเมิน และการจัดการความเสี่ยง สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น วัฒนธรรมองค์กร นโยบายของผู้บริหาร แนวทางการปฏิบัติงาน บุคลากร กระบวนการทำงาน ระบบสารสนเทศ ระเบียบ เป็นต้น

วัฒนธรรมองค์กร และการกำกับดูแลของคณะกรรมการและผู้บริหาร องค์กรควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง ควรจัดให้มีการบริหารความเสี่ยงทุกระดับอย่างทั่วถึง และต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร กล่าวคือ ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง รวมทั้งให้มีการกำหนดเจ้าของความเสี่ยง (Risk Owner) ที่จะต้องดำเนินการรับผิดชอบในการจัดการความเสี่ยงนั้น ๆ นอกจากนี้ ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการพัฒนา วางระบบ และติดตามการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรที่พัฒนาศักดิ์, 2561)

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) คือวัตถุประสงค์ที่ต้องมีการกำหนดขึ้นมาก่อนเพื่อให้ผู้บริหารสามารถระบุเหตุการณ์ที่อาจเป็นไปได้ ซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ การบริหารความเสี่ยงขององค์กรทำให้มั่นใจว่า ผู้บริหารมีกระบวนการที่กำหนดวัตถุประสงค์ ในการส่งเสริมพันธกิจขององค์กร และสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (นิพนธ์ เห็นโชคชนะและศิลปพร ศรีจันทพร, 2557)

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรที่พัฒนาศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรมได้กล่าวว่าการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์

การกำหนดนโยบายเชิงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรจะต้องมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในขององค์กรจะต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และทิศทางการดำเนินงานขององค์กร และวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานย่อย เพื่อให้วัตถุประสงค์ในภาพรวมบรรลุเป้าหมาย ทราบขอบเขต การดำเนินงานในแต่ละระดับและสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ครบถ้วน ดังนั้น วัตถุประสงค์จะต้อง

แสดงให้เห็นถึง ผลลัพธ์ ที่องค์กรต้องการจะบรรลุ ไม่ใช่กล่าวถึง กระบวนการ ในการปฏิบัติงาน (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์, 2561)

การกำหนดนโยบายในเชิงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจนให้การระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน ซึ่งวัตถุประสงค์ขององค์กรสามารถกำหนดได้ด้วยตัวชี้วัดและเป้าหมายตามนโยบายประธานสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 - 2564 แผนปฏิบัติการของหน่วยงาน และอาจมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ เพิ่มเติมให้ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้นตามภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์, 2561)

3. การระบุความเสี่ยง (Event Identification) คือการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยง ภายในและภายนอกซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และมีการระบุถึงความเสี่ยงและโอกาส ซึ่งโอกาสเป็นช่องทางสนับสนุนกลยุทธ์ของผู้บริหาร หรือกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุเหตุการณ์และสถานการณ์ อาจมีผลกระทบด้านลบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กร (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันทพร, 2557)

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์ สำนักงานสภาผู้แทนราษฎร ได้กล่าวว่าการระบุเหตุการณ์ คือ การบ่งชี้และเข้าใจความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การระบุเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงเป็นการค้นหาความเสี่ยงและสาเหตุหรือปัจจัยของความเสียหาย โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ สาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง แหล่งที่มาของปัจจัยต่าง ๆ (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์, 2561) ได้แก่

ปัจจัยภายในองค์กร เช่น วัตถุประสงค์ขององค์กร กระบวนการทำงาน การดำเนินนโยบายและกลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร สภาพการเงิน โครงสร้างองค์กรและระบบการบริหารงาน ประสิทธิภาพการทำงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ ภูมิศาสตร์กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องภายในองค์กร เป็นต้น

ปัจจัยภายนอกองค์กร เช่น นโยบายรัฐบาล สถานะเศรษฐกิจหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานะการแข่งขัน สภาพสังคม เหตุการณ์ธรรมชาติ กฎระเบียบภายนอกองค์กร และการเมือง เป็นต้น

4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) คือการวิเคราะห์ความเสี่ยง ในการพิจารณาโอกาสของการเกิดขึ้น และผลกระทบ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการบริหารความเสี่ยง (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันทพร, 2557)

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์ สำนักงานสภาผู้แทนราษฎร ได้กล่าวว่าการประเมินความเสี่ยง คือ พิจารณาถึงผลกระทบและโอกาสเกิดความเสี่ยงหลังจากค้นหาและระบุความเสี่ยงได้

แล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการวิเคราะห์ เพื่อจัดระดับโอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยง และวัดระดับผลกระทบของความเสี่ยงนั้น ๆ โดยในขั้นตอนนี้เป็นการนำเหตุการณ์ความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงที่มีการค้นพบหรือระบุได้มาทำการวัดหรือประเมินระดับรุนแรง กับความถี่ หรือ โอกาสที่จะเป็นไปได้ เพื่อระบุระดับความสำคัญของความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยง คือ การประเมินระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อองค์กรมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดปัจจัยเสี่ยง และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และประเมินระดับของความเสี่ยง โดยการประมวลผลค่าระดับของโอกาส และระดับความรุนแรงของผลกระทบตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ ทั้ง 2 ด้าน (Impact & Likelihood) ระดับการให้คะแนน กำหนดเป็นระบบคะแนน 1-5 ของผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) และของโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เกิดขึ้น (Likelihood)

การประเมินความเสี่ยงจำเป็นต้องมีการประเมินอย่างน้อย 2 ครั้ง ในแต่ละรอบของการบริหารความเสี่ยง คือ ก่อนจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงองค์กร และหลังจากสิ้นสุดการดำเนินการกิจกรรมตามแผนการบริหารความเสี่ยงองค์กร เพื่อให้สามารถทราบถึงผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการกิจกรรมการจัดการความเสี่ยงต่างๆ โดยอาจเพิ่มความถี่การประเมินระหว่างรอบได้ ทั้งนี้ เพื่อใช้ผลการประเมินเปรียบเทียบ และปรับปรุงกลยุทธ์ มาตรการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรฯ, 2561)

5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) คือ การเลือกตอบสนองความเสี่ยง โดยหลีกเลี่ยง การยอมรับ การลดหรือการร่วมรับความเสี่ยง (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะและ ศิลปพร ศรีจันทพร, 2557)

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรฯ สำนักงานศาลยุติธรรมได้กล่าวว่าการตอบสนองความเสี่ยง คือ กำหนดการจัดการความเสี่ยงภายหลังการประเมินความเสี่ยง ควรมีการกำหนดการตอบสนองต่อความเสี่ยงให้เหมาะสม กล่าวคือ การดำเนินการเพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีการที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ประเมินไว้และต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง ตามแผนการตัดสินใจทางกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง ของความเสี่ยงที่ต้องควบคุมความเสี่ยงที่ต้องยกเลิก และความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เพื่อให้การบริหารแผนการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งระดับหน่วยงานย่อยและระดับองค์กร แผนบริหารความเสี่ยงควรมีองค์ประกอบในลักษณะเดียวกับแผนปฏิบัติการ (Action Plan) คือ มาตรการ กิจกรรมการจัดการความเสี่ยง กำหนดระยะเวลาดำเนินการของกิจกรรม และผู้รับผิดชอบ เมื่อดำเนินการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเรียบร้อยแล้ว จำเป็นที่จะต้องมีการสื่อสารแผนบริหารความเสี่ยงขององค์กร ใ้บุคคลากรทั้งหมดทราบและเข้าใจสอดคล้องกันในหลักการของการบริหารความเสี่ยงองค์กร

รวมทั้งสนับสนุนร่วมดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ

การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในเป็นกระบวนการที่ได้รับการออกแบบให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อองค์กร เพื่อสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เมื่อบริหารความเสี่ยงให้ลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้แล้ว ความเสี่ยงนั้นจะถูกส่งต่อไปสู่กระบวนการบริหารความเสี่ยง เมื่อองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์, 2561)

6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) คือการกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติเพื่อช่วยให้มั่นใจว่า ความเสี่ยงได้รับการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพ (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และศิลาพร ศรีจันทพร, 2557)

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์ สำนักงานศาลยุติธรรมได้กล่าวว่ากิจกรรมควบคุมคือ หลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรได้ดำเนินการตามแนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดไว้ โดยพิจารณาถึงการควบคุมเพิ่มเติม รวมทั้งความสัมพันธ์ของต้นทุนและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ผู้บริหารควรนำวิธีการจัดการความเสี่ยงไปปฏิบัติและติดตามเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้ โดยความเสี่ยงระดับหน่วยงานย่อย เป็นการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายในกระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลาง(ที่มา:สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์, 2561)

7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) คือสารสนเทศที่เกี่ยวข้องที่จะมีการระบุ จดบันทึก และสื่อสารในรูปแบบ และเวลาที่ทำให้องค์กรสามารถปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบของตนได้ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นในองค์กรอย่างกว้างขวางในหลายทิศทางทั่วทั้งองค์กร (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะและศิลาพร ศรีจันทพร, 2557)

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์ สำนักงานศาลยุติธรรมได้กล่าวว่าสารสนเทศและการสื่อสาร คือ กระบวนการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่มีความตระหนักและเข้าใจในนโยบาย แนวปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยง

องค์กรควรกำหนดให้มีสารสนเทศและการสื่อสารที่สนับสนุนการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งจากแหล่งข้อมูลภายในองค์กรและภายนอกองค์กรควรต้องได้รับการบันทึกและสื่อสารอย่างเหมาะสมและทันกาลโดยเฉพาะข้อมูลสนับสนุนที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการบ่งชี้ ประเมิน และการตอบสนองต่อความเสี่ยงและการควบคุมภายใน เพื่อให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อความเสี่ยงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากความตระหนักในความเสี่ยงและการสื่อสารที่มีประสิทธิผลเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงขององค์กร การสื่อสารที่ไม่เพียงพอหรือขาดประสิทธิผลจะทำให้เกิดความล้มเหลวในการสร้างการยอมรับนโยบายและกรอบการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารจึงควรมีแนวทางการสร้างความตระหนักเรื่องความเสี่ยงให้กับองค์กร เช่น อาจมีการจัดแสดงการณที่ชัดเจน การสื่อสารเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานที่ควรจะต้องคล้อยและเสริมสร้างวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ในกระบวนการสื่อสารควรจะต้องถึงเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญและความจำเป็นของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรที่มีประสิทธิผล
2. วัตถุประสงค์องค์กร
3. ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้
4. การใช้ภาษาเดียวกันในเรื่องการบริหารความเสี่ยง
5. บทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากรที่จะสนับสนุนและนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรมาใช้ (ที่มา:สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์, 2561)

8. การติดตามผลประเมินผล (Monitoring) คือการบริหารความเสี่ยงของกิจการต้องมีการติดตามและคัดแปลงแก้ไขเมื่อมีความจำเป็น การติดตามผลที่จะบรรลุผลสำเร็จได้โดยมีกิจกรรมการบริหารอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งการประเมินผล (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทพร, 2557)

สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรพืชสวนสัตว์ สำนักงานศาลยุติธรรมได้กล่าวว่าการติดตามและประเมินผล คือ ติดตามและรายงานผลของกระบวนการและระบบบริหารความเสี่ยง

เมื่อมีการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงและแผนการควบคุมภายในแล้วจะต้องมีการรายงานและติดตามผลเป็นระยะ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการดำเนินงานไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายในการติดตามผล คือ เป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน รวมทั้งติดตามผลการจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในหรือไม่ โดยผู้รับผิดชอบด้านบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในหน่วยงานต้องสอบถามดูว่าวิธีการจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในใดควรปรับเปลี่ยน และนำผลการติดตามดังกล่าว รายงานให้คณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบรับทราบ (ที่มา: สำนักงานศาลยุติธรรม, 2561)

ต่อมาในปี ค.ศ. 2017 COSO ได้มีการปรับปรุงกรอบแนวคิดใหม่ของกรอบแนวคิด COSO ERM โดยมีการปรับปรุงองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรทั้งหมด

5 องค์ประกอบ เป็นพื้นฐานครอบคลุมกระบวนการจัดการกลยุทธ์และการติดตามกำกับดูแลให้มีความเป็นธรรมาภิบาล และสามารถนำไปใช้กับองค์กรทุกประเภท เพื่อให้กรอบแนวคิดมีส่วนช่วยและสนับสนุนในการจัดการยุทธศาสตร์และการดำเนินงาน โดยการอธิบายให้เกิดความชัดเจนว่าการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร มีส่วนช่วยทำให้มีการเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรได้อย่างไรนั้น โดยมีหลักการจำนวน 20 หลักการ เพื่อเชื่อมโยงกับ 5 องค์ประกอบให้มีประสิทธิผลมากขึ้น (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), 2017) และ (ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2560) ดังนี้

1. การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture)
2. การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting)
3. ผลการดำเนินงาน (Performance)
4. การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision)
5. ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)

กรอบการบริหารความเสี่ยง (A Focus Framework Enterprise Risk Management 2017)

ภาพที่ 2.4 การบริหารความเสี่ยงขององค์กรประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกันตามหลักการจำนวน 20 หลักการ

ที่มา: The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission COSO, 2017)

จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล (2561) ได้กล่าวว่างค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดของ COSO (โคโซ) ฉบับใหม่ COSO ERM 2017 เป็นกรอบแนวทางที่องค์กรควร

กำหนดให้มีและเป็นแนวปฏิบัติในการออกแบบและนำการบริหารความเสี่ยงไปใช้เพื่อให้บรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ มีจำนวน 20 องค์ประกอบ สรุปได้ ดังนี้

การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture)

มโนชัย สูดจิตร (2017) ได้กล่าวว่าการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง การจัดการองค์กร วัฒนธรรมองค์กร บุคลากรในองค์กร ในการให้ความสำคัญและความรับผิดชอบร่วมกันในการทำให้เกิดการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรให้มีประสิทธิผล

วิรินทร์ ศิริพันธ์ (2017) ได้กล่าวว่าการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง การกำหนด วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร ช่วงเวลาที่ต้องมีการกำหนดกรอบการกำกับดูแลความเสี่ยง และวัฒนธรรมองค์กรที่ต้องให้ความสำคัญต่อการกำกับดูแลความเสี่ยง

จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล (2561) ได้กล่าวว่าการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง แนวทางในการให้ความสำคัญขององค์กรและสร้างความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงขององค์กร

ปิยวดี โชวิฑูรกิจ (2561) ได้กล่าวว่าการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง โครงสร้างการกำกับดูแลถือเป็นกรอบการดำเนินงานในการบริหารความเสี่ยงขององค์กร บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และวัฒนธรรมองค์กรของแนวคิดและหลักการของการบริหารความเสี่ยง

สำหรับงานวิจัยนี้ สรุปความหมายของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง การกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานภายในองค์กร และการกำหนดวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์ โดยยึดมั่นกับค่านิยมขององค์กร เพื่อสรรหา พัฒนาและรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถให้อยู่กับองค์กร

COSO ได้กำหนดหลักการในการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture) จำนวน 5 หลักการ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการดูแลความเสี่ยง (Exercises Board Risk Oversight)
2. จัดโครงสร้างสายบังคับบัญชา (Establishes Operating Structures)
3. พิจารณาวัฒนธรรมที่ต้องการ (Defines Desired Culture)
4. ความมุ่งมั่นในค่านิยม (Demonstrates Commitment to Core Values)
5. จูงใจ พัฒนาและรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถ (Attracts, Develops, and

Retains Capable Individuals)

การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting)

มโนชัย สูดจิตร (2017) ได้กล่าวว่าการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร หมายถึง การกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และมีการระบุ ประเมินและการตอบสนองความเสี่ยงที่เป็นพื้นฐานการกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรเกิดประสิทธิภาพ

วีรินทร์ ศิริพันธ์ (2017) ได้กล่าวว่าการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร หมายถึง การพัฒนาสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจเพื่อที่จะกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ขององค์กรผ่านการประเมินความเสี่ยงของแต่ละทางเลือกที่องค์กรจะจัดการความเสี่ยงได้ดีที่สุด

จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล (2561) ได้กล่าวว่าการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร หมายถึง การบริหารความเสี่ยงเข้ากับแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรผ่านกระบวนการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ให้สอดคล้องกับการกำหนดกลยุทธ์วัตถุประสงค์ทางธุรกิจเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางปฏิบัติตามกลยุทธ์และพื้นฐานในการระบุ ประเมิน และการตอบสนองต่อความเสี่ยง

ปิยวดี โขวิฑูรกิจ (2561) ได้กล่าวว่าการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร หมายถึง การกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของกระบวนการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายทางธุรกิจ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ทางธุรกิจเป็นกรอบในการดำเนินงาน การกำหนดแผนการดำเนินงาน การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร และการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยนี้ สรุปความหมายของการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร หมายถึง การวิเคราะห์โครงสร้างธุรกิจ เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงที่ธุรกิจยอมรับได้ รวมทั้งการกำหนดเกณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของการวิเคราะห์ธุรกิจ

COSO ได้กำหนดหลักการในการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting) จำนวน 4 หลักการ ดังนี้

1. วิเคราะห์โครงสร้างธุรกิจ (Analyzes Business Context)
2. กำหนดความต้องการที่จะเสี่ยง (Defines Risk Appetite)
3. ประเมินกลยุทธ์ในรูปแบบต่าง ๆ (Evaluates Alternative Strategies)
4. กำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (Formulates Business Objectives)

ผลการดำเนินงาน (Performance)

มโนชัย สุตจิตร (2017) ได้กล่าวว่าผลการดำเนินงาน หมายถึง การระบุ ประเมิน และ การตอบสนองความเสี่ยงควบคู่กันไป องค์กรต้องจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง เลือกวิธีการตอบสนอง และวิเคราะห์ความเสี่ยงให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ทราบ

วีรินทร์ ศิริพันธ์ (2017) ได้กล่าวว่าผลการดำเนินงาน หมายถึง การระบุความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยงและตอบสนองความเสี่ยง อันจะส่งผลให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้ง องค์กรและการจัดการกลยุทธ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุฑามาน สิทธิผลวนิชกุล (2561) ได้กล่าวว่าผลการดำเนินงาน หมายถึง การระบุและ ประเมินความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจโดย จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงตามโอกาสและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และพิจารณาความเสี่ยง ที่องค์กรยอมรับได้ โดยตอบสนองต่อความเสี่ยงด้วยวิธีต่าง ๆ และตรวจสอบผลการดำเนินงาน

ปิยวดี โขวิฑูรกิจ (2561) ได้กล่าวว่าผลการดำเนินงาน หมายถึง การระบุและประเมิน ความเสี่ยงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถขององค์กรในการบรรลุกลยุทธ์และเป้าหมายทาง ธุรกิจที่ได้กำหนดไว้ พิจารณาจากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ขององค์กรที่ได้กำหนดไว้

สำหรับงานวิจัยนี้ สรุปความหมายของผลการดำเนินงาน หมายถึง การระบุและประเมิน ความเสี่ยงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ของ ธุรกิจ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง โดยองค์กรจะต้องเลือกการดำเนินการที่ตอบสนอง ต่อความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เพื่อการพัฒนาภาพรวมของการบริหารความเสี่ยงองค์กร

COSO ได้กำหนดหลักการในการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน (Performance) จำนวน 5 หลักการ ดังนี้

1. ระบุความเสี่ยง (Identifies Risk)
2. ประเมินความรุนแรงของความเสี่ยง (Assesses Severity of Risk)
3. การจัดลำดับความเสี่ยง (Prioritizes Risk)
4. ดำเนินการตอบสนองความเสี่ยง (Implements Risk Responses)
5. พัฒนาภาพรวมความเสี่ยงขององค์กร (Develops Portfolio View)

การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision)

มโนชัย สุตจิตร (2017) ได้กล่าวว่า การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข หมายถึง ผลการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเป้าหมาย ตามกระบวนการจัดการกลยุทธ์ โดยนำผลจากการบริหารความเสี่ยง มาพิจารณาในการทบทวนการปรับปรุงตัดสินใจที่เหมาะสม

วีรินทร์ ศิริพันธ์ (2017) ได้กล่าวว่าการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การทบทวนความสามารถในการบริหารความเสี่ยง และการปรับปรุงการจัดการกลยุทธ์ที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสม

จุฑามน สิทธิผลวนิชกุล (2561) ได้กล่าวว่าการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การพิจารณากระบวนการบริหารความเสี่ยงอยู่เป็นระยะ ว่าเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรมากน้อยเพียงใด และมีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

ปิยวดี โขวิฑูรกิจ (2561) ได้กล่าวว่าการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การทบทวนความสามารถในการบริหารความเสี่ยง รวมถึงผลการดำเนินงานขององค์กรเทียบกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขที่ควรดำเนินการเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างคุณค่าให้กับองค์กรได้ในระยะยาว

สำหรับงานวิจัยนี้ สรุปความหมายของการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข หมายถึง ผลการดำเนินงานของการจัดการความเสี่ยงที่ไม่มีประสิทธิภาพ ต้องมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่มีสาระสำคัญของการบริหารความเสี่ยง เพื่อหาทางปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

COSO ได้กำหนดหลักการในการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision) จำนวน 3 หลักการ ดังนี้

1. ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่มีสาระสำคัญ (Assesses Substantial Change)
2. สอบทานความเสี่ยงและผลการจัดการ (Reviews Risk and Performance)
3. การปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (Pursues Improvement in Enterprise Risk Management)

ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)

มโนชัย สูดจิตร (2017) ได้กล่าวว่าการสื่อสาร และการรายงาน หมายถึง กระบวนการที่ต้องการความต่อเนื่อง ในการเข้าถึงข้อมูลทั้งภายในและภายนอก และการรายงานข้อมูลให้ทั่วถึงและเพียงพอ ที่ส่งผลให้การจัดการกลยุทธ์มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการเพิ่มคุณค่าให้แก่องค์กรในที่สุด

วีรินทร์ ศิริพันธ์ (2017) ได้กล่าวว่าการสื่อสาร และการรายงาน หมายถึง กระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การจัดเก็บข้อมูล การสื่อสารข้อมูลทั้งภายในและภายนอก เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการกลยุทธ์มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร

จุฑามน สิทธิผลวนิชกุล (2561) ได้กล่าวว่าการสื่อสาร และการรายงาน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลที่จำเป็นจากทั่วทั้งองค์กรผู้บริหารใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งจาก

แหล่งภายในและภายนอก เพื่อสนับสนุนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร โดยองค์กรจะใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูล รวบรวม ประมวลผล และจัดการข้อมูลต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการบริหารความเสี่ยง

ปิยวดี โขวิฑูรกิจ (2561) ได้กล่าวว่า ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน หมายถึง กระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากภายในและภายนอกนำไปใช้ประกอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

สำหรับงานวิจัยนี้ สรุปความหมายของข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน หมายถึง การบริหารความเสี่ยงที่มีความต่อเนื่องกันในทุกกระบวนการความเสี่ยง การจัดเก็บข้อมูลและการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกที่เป็นเรื่องที่สำคัญในการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร โดยองค์กรจะใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูล เพื่อรวบรวม ประมวลผลและจัดการข้อมูลต่าง ๆ ออกมาเป็นรายงานข้อมูลความเสี่ยง วัฒนธรรมองค์กร และผลการดำเนินงานได้

COSO ได้กำหนดหลักการในการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting) จำนวน 3 หลักการ ดังนี้

1. การผลักดันเรื่องข้อมูลและเทคโนโลยี (Leverages Information and Technology)
2. การสื่อสารข้อมูลความเสี่ยง (Communicates Risk Information)
3. การรายงานความเสี่ยง วัฒนธรรมและผลประกอบการ (Reports on Risk, Culture, and Performance)

สำหรับงานวิจัยนี้ สรุปหลักการสำคัญของการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดของโคโซลฉบับใหม่ COSO ERM 2017 แบ่งออกเป็น 5 หลักการ ซึ่งแต่ละหลักการต้องเกี่ยวเนื่องและมีความสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง ดังนั้นองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดของโคโซลฉบับใหม่ COSO ERM 2017 เป็นกรอบแนวทางที่องค์กรควรกำหนดให้มีและเป็นแนวปฏิบัติในการออกแบบและนำการบริหารความเสี่ยงไปใช้เพื่อให้บรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ มี 20 องค์ประกอบ (จุฑามน สิทธิผลวนิชกุล, 2561)

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของหลักการของการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

การควบคุมภายใน (COSO 2013)	การบริหารความเสี่ยง (ERM 2017)
หลักการที่ 1 กิจกรรมควรแสดงถึงความซื่อสัตย์ในคุณค่าของความซื่อสัตย์และการมีจริยธรรม (Demonstrates commitment to integrity and ethical values)	หลักการที่ 1 จัดตั้งคณะกรรมการดูแลความเสี่ยง (Exercises Board Risk Oversight)
หลักการที่ 2 กิจกรรมควรมีกิจกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบในการสอดคล้องผลดำเนินงานในภาพรวมที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร (Exercises Oversight responsibility)	หลักการที่ 2 จัดโครงสร้างสายบังคับบัญชา (Establishes Operating Structures)
หลักการที่ 3 กิจกรรมควรจัดวางโครงสร้างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบภายในที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์กิจกรรม (Establishes structure, authority and responsibility)	หลักการที่ 3 พิจารณาวัฒนธรรมที่ต้องการ (Defines Desired Culture)
หลักการที่ 4 กิจกรรมควรแสดงถึงความซื่อสัตย์ในการสร้างแรงจูงใจการรักษาบุคลากรที่มีความสามารถและการพัฒนาบุคลากรให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจการ (Demonstrates commitment to competence)	หลักการที่ 4 ความมุ่งมั่นในค่านิยม (Demonstrates Commitment to Core Values)
หลักการที่ 5 กิจกรรมควรกำหนดให้บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการออกแบบการควบคุมภายในตามภาระงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจการ (Enforces accountability)	หลักการที่ 5 จูงใจ พัฒนาและรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสามารถ (Attracts, Develops, and Retains Capable Individuals)
	หลักการที่ 6 วิเคราะห์โครงสร้างธุรกิจ (Analyzes Business Context)
	หลักการที่ 7 กำหนดความต้องการที่จะเสี่ยง (Defines Risk Appetite)
	หลักการที่ 8 ประเมินกลยุทธ์ในรูปแบบต่าง ๆ (Evaluates Alternative Strategies)
	หลักการที่ 9 กำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (Formulates Business Objectives)
	หลักการที่ 10 ระบุความเสี่ยง (Identifies Risk)
	หลักการที่ 11 ประเมินความรุนแรงความเสี่ยง (Assesses Severity of Risk)
	หลักการที่ 12 การจัดลำดับความเสี่ยง (Prioritizes Risk)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

การควบคุมภายใน (COSO 2013)	การบริหารความเสี่ยง (ERM 2017)
<p>หลักการที่ 6 กิจการควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงที่ชัดเจนและเหมาะสมกับการและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การควบคุมภายใน 3 ประการ (Specifies relevant objectives)</p> <p>หลักการที่ 7 กิจการควรระบุความเสี่ยงที่จะกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมทั้งองค์กรและวิเคราะห์ความเสี่ยงให้ได้ข้อมูลความเสี่ยงที่เพียงพอในการตัดสินใจกำหนดแนวทางจัดการกับความเสี่ยง (Identifies and analyzes risk)</p> <p>หลักการที่ 8 กิจการควรพิจารณาการทุจริตที่มีโอกาสเกิดขึ้นในระหว่างการค้นหาความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ (Assesses fraud risk)</p> <p>หลักการที่ 9 กิจการควรมีกระบวนการระบุและวิเคราะห์ประเด็นที่เป็นความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่จะกระทบต่อการดำเนินงาน (Identifies and analyzes significant change)</p> <p>หลักการที่ 10 กิจการควรมีวิธีการเลือกสรรและพัฒนากิจกรรมการควบคุมที่ชัดเจนเพื่อบรรเทาความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้เกณฑ์เป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Selects and develops control activities)</p>	<p>หลักการที่ 13 ดำเนินการตอบสนองความเสี่ยง (Implements Risk Responses)</p> <p>หลักการที่ 14 พัฒนาภาพรวมความเสี่ยงขององค์กร (Develops Portfolio View)</p> <p>หลักการที่ 15 ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่มีสาระสำคัญ (Assesses Substantial Change)</p> <p>หลักการที่ 16 สอบทานความเสี่ยงและผลการจัดการ (Reviews Risk and Performance)</p> <p>หลักการที่ 17 การปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (Pursues Improvement in Enterprise Risk Management)</p> <p>หลักการที่ 18 การผลักดันเรื่องข้อมูลและเทคโนโลยี (Leverages Information and Technology)</p> <p>หลักการที่ 19 การสื่อสารข้อมูลความเสี่ยง (Communicates Risk Information)</p> <p>หลักการที่ 20 การรายงานความเสี่ยงวัฒนธรรมและผลประกอบการ (Report on Risk, Culture, and Performance)</p>

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

การควบคุมภายใน (COSO 2013)	การบริหารความเสี่ยง (ERM 2017)
<p>หลักการที่ 11 กิจการควรมีวิธีการเลือกสรรและพัฒนาการควบคุมทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ (Selects and develops general control over technology)</p> <p>หลักการที่ 12 กิจการควรมีการถ่ายทอดกิจกรรมการควบคุมผ่านทางค่านโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมและเพียงพอ (Develops through policies and procedures)</p> <p>หลักการที่ 13 กิจการควรจัดให้มีจัดวางและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้เพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ของระบบการควบคุมภายในของกิจการ (Uses relevant information)</p> <p>หลักการที่ 14 กิจการควรจะสื่อสารข้อมูลภายในกิจการทั้งวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในของทุกภาระงานที่เป็นประเด็นที่จำเป็นต่อการทำหน้าที่ของระบบการควบคุมภายใน (Communicates internally)</p> <p>หลักการที่ 15 กิจการควรจะสื่อสารแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกเกี่ยวกับสาระที่กระทบต่อการทำหน้าที่ของระบบการควบคุมภายใน (Communicates externally)</p>	

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

การควบคุมภายใน (COSO 2013)	การบริหารความเสี่ยง (ERM 2017)
<p>หลักการที่ 16 กิจการควรเลือกสรรพัฒนาและดำเนินการให้มีการประเมินผลต่อเนื่องระหว่างดำเนินงานและประเมินผลที่เฉพาะที่แยกต่างหากเพื่อให้แน่ใจว่าองค์ประกอบของการควบคุมภายในยังคงมีอยู่และสามารถใช้กับการทำงานได้อย่างเหมาะสม (Conducts ongoing and/or separate evaluations)</p> <p>หลักการที่ 17 กิจการควรประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในกรอบเวลาที่เหมาะสมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความรับผิดชอบให้เกิดการแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินการ (Evaluations and Communicates deficiencies)</p>	

ตารางที่ 2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างขององค์ประกอบการบริหารความเสี่ยง (ERM)

การบริหารความเสี่ยง (ERM 2004)	การบริหารความเสี่ยง (ERM 2017)
1. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)	1. การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture)
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)	2. การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting)
3. การระบุความเสี่ยง (Event Identification)	3. ผลการดำเนินงาน (Performance)
4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)	4. การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision)
5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)	5. ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information, Communication & Reporting)

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

การบริหารความเสี่ยง (ERM 2004)	การบริหารความเสี่ยง (ERM 2017)
6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)	-
7. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)	
8. การติดตามประเมินผล (Monitoring)	

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานศาลยุติธรรมมีการดำเนินการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในของหน่วยงานในสังกัด โดยให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ดำเนินการด้วยตนเองทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงานระบุและ จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง และกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายใน เพื่อลดความเสี่ยงและความผิดพลาดจากการดำเนินงานของหน่วยงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานได้อีกทางหนึ่ง (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนา รพีพัฒนศักดิ์, 2561)

ระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของสำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา รพีพัฒนศักดิ์ได้กำหนดหลักเกณฑ์ก่อนที่จะดำเนินการตามระบบการ บริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของสำนักงานศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามบทบัญญัติของ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการและกรอบแนวทางการพัฒนาของสำนักงานศาลยุติธรรม ดังต่อไปนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 รัฐพึงพัฒนาระบบการ บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหาร ราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน พัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็น ผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมี ประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. 2561 มาตรา 79 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการ ตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6 กำหนดเป้าหมายของการบริหารราชการ ได้แก่ เกิดประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผล

สัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็นมีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6 กำหนดองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

นโยบายประธานศาลฎีกา ข้อ 1 ดำเนินการให้ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้การอำนวยความสะดวกรวดเร็ว เป็นธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง ข้อ 3 เพิ่มการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการคดีและเพื่อให้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมรวดเร็วขึ้น ง่ายขึ้น และเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรฯ, 2561)

แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2561 ยุทธศาสตร์ U ยกระดับมาตรฐานระบบงานศาลยุติธรรมสู่ระดับสากล แนวทางการดำเนินการที่ 8 จัดระบบการบริหารความเสี่ยงและระบบควบคุมภายในระบบงานธุรการศาลยุติธรรมเพื่อให้เกิดมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพตามระยะเวลาที่กำหนด (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรฯ, 2561)

ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง เจตจำนงสุจริตในการบริหารงานของสำนักงานศาลยุติธรรม ลงวันที่ 19 เมษายน 2561 ประกาศเจตจำนงสุจริตในการบริหารงานของสำนักงานศาลยุติธรรมต่อข้าราชการศาลยุติธรรม เจ้าหน้าที่ และต่อสาธารณชน เพื่อให้สำนักงานศาลยุติธรรมและหน่วยงานให้สังกัดดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ และพัฒนาหน่วยงานให้มีคุณธรรมและความโปร่งใสเพิ่มขึ้น สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดระบบความพร้อมรับผิด และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบและรับผิดชอบในสิ่งที่ได้ดำเนินการ ไม่เพิกเฉยและพร้อมที่จะดำเนินการเพื่อขยับยั้งการทุจริตอีกทั้งไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ อันอาจเล็งเห็นได้ว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและความเชื่อมั่นศรัทธาในองค์กรศาลยุติธรรมต่อไป (ที่มา: สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรฯ, 2561)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษาผลวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารความเสี่ยงภายใต้ COSO ERM การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture) สรุปได้ดังนี้ จากการศึกษาของ พิทยา ภาวะสุวรรณ (2552) ได้ศึกษาการประเมินการควบคุมภายในวงจรรายจ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุคงคลัง ตามแนวคิด COSO : กรณีสึกษา บริษัท เพาเวอร์แพลนท์ จำกัด ผลการศึกษาด้านกิจกรรมควบคุม มีกิจกรรมควบคุมโดยมีนโยบายและวิธีปฏิบัติงาน การกระจายอำนาจความรับผิดชอบและแบ่งแยกหน้าที่การปฏิบัติงาน การสอบทานการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ นุจรี กลั่นตอน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดด้านการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO กับประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีและการเงินของไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาพิชัย ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารให้ความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นว่าองค์กรมีกิจกรรมการควบคุมที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิราวุฒิ ทองทรง (2547) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาของระบบการควบคุมภายใน ศึกษากรณี: บริษัท ไพรเมี่ยมไทย จำกัด ผลการศึกษาพบว่าองค์กรมีกิจกรรมการควบคุมในการป้องกันความผิดพลาดและลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมีการแบ่งแยกหน้าที่ภายในองค์กรได้อย่างเหมาะสม ส่วนงานวิจัยของ ชีระศักดิ์ ใจห้าว (2560) ได้ศึกษาความมีประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของกองทัพอากาศด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณของกองทัพอากาศ ด้านวัฒนธรรมองค์กรในเรื่องการสื่อสารที่มีความสำคัญ ทั้งด้านการสื่อสารที่เป็นทางการในเรื่องการบริหารความเสี่ยง เช่น การชี้แจงการบริหารความเสี่ยงในที่ประชุม การเผยแพร่การบริหารความเสี่ยงในระบบอินทราเน็ต และการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสั่งการด้วยวาจาโดยผู้บังคับบัญชา การสื่อสารเหล่านี้ในวัฒนธรรมทางทหารถือว่าเป็นคำสั่งที่ต้องปฏิบัติตาม ทำให้ผลการบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานได้มีการสื่อสารอยู่เสมอ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติตามแนวทางในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกันไปในทางเดียวกันเรื่องปัจจัยด้านการสื่อสาร เช่น การประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเงินถึงเรื่องการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง ของงานวิจัยเรื่องความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่हनหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (ชญานี นาดัน, 2555)

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษาผลวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารความเสี่ยงภายใต้ COSO ERM การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy and Objective Setting) สรุปได้ดังนี้ จากการศึกษาของ พิทยา ภาวะสุวรรณ (2552) ได้ศึกษาการประเมินการควบคุมภายในวงจรรายจ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุคงคลัง ตามแนวคิด COSO: กรณีสึกษา บริษัท เพาเวอร์แพลนท์

จำกัด ผลการศึกษาการประเมินความเสี่ยงมีระดับการควบคุมภายในยังไม่เพียงพอต้องปรับปรุง ในเรื่อง การกำหนดนโยบายและขั้นตอนในการจัดซื้อเป็นลายลักษณ์อักษร และเรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับระดับกิจกรรมและกลยุทธ์ขององค์กร ส่วนงานวิจัย ชีระศักดิ์ ใจห้าว (2560) ได้ศึกษาความมีประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของกองทัพอากาศด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณของกองทัพอากาศ เป็นกระบวนการในการวัดผลการบริหารความเสี่ยงของกองทัพอากาศเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ การวัดผลมีหลายวิธีที่ช่วยให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ เช่น การวัดผลจากหัวหน้าหน่วยงานที่กำหนดเรื่องการบริหารความเสี่ยงเป็นนโยบายของหน่วยงานขึ้นตรง และการวัดผลจากหน่วยงานกลางที่เป็นอิสระ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกันไปในทางเดียวกันในเรื่องวัดการบริหารความเสี่ยงในรูปแบบของผลกระทบและ โอกาสที่เกิดขึ้น กำหนดวิธีการในการวัดผลจากหัวหน้างาน โดยอาศัยดัชนีวัดผลการดำเนินงานที่ช่วยให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรวัดความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร(ฉวียามงคลสวัสดิ์, 2553)

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษาผลวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารความเสี่ยงภายใต้ COSO ERM ผลการดำเนินงาน (Performance) สรุปได้ดังนี้ จากงานวิจัยของ นุจรี กลั่นตอน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดด้านการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO กับประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีและการเงินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาพิษณุ ผลการศึกษา การประเมินความเสี่ยงองค์กรได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในระดับหน่วยงานและระดับกิจกรรมกระบวนการประเมินความเสี่ยง โดยการระบุปัจจัยความเสี่ยงที่มีผลต่อการปฏิบัติงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงการจัดลำดับความเสี่ยง แสดงให้เห็นว่าองค์กรมีการประเมินความเสี่ยงที่เหมาะสมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวินชา การพัชชี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาว่า องค์กรมีการพิจารณาระดับความเสี่ยงในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมซึ่งการประเมินความเสี่ยงที่ดี จะส่งผลดีในการปฏิบัติด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัชชา โยธาทัช (2549) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กล่าวว่าปัจจัยด้านการประเมินความเสี่ยงในแต่ละด้านจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของลูกค้าและงานวิจัยของสุวินชา การพัชชี (2555) ได้กล่าวว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านการประเมินความเสี่ยง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพ

ข้อมูลทางการบัญชี แสดงให้เห็นว่าองค์กรนี้มีการประเมินความเสี่ยงทางด้านการบัญชีที่เหมาะสม ส่วนงานวิจัยของ พิทยา ภูวะสุวรรณ (2552) ได้ศึกษาการประเมินการควบคุมภายในของรายจ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุคงคลัง ตามแนวคิด COSO: กรณีสึกษา บริษัท เพาเวอร์แพลนท์ จำกัด ผลการศึกษาพบว่าการควบคุมภายในอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง เพื่อให้บุคลากรเกิดความเข้าใจ และมีจิตสำนึกที่ดีในระบบการควบคุมภายใน ควรมีการปรับปรุงในเรื่องรายละเอียดในการปฏิบัติงาน ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินธุรกิจด้าน สอดคล้องกับ อำพร บุญมี (2550) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินการควบคุมภายในระบบจัดซื้อตามแนวคิด COSO: กรณีสึกษาบริษัท ยูนิคเทคโนโลยี (ไทยแลนด์) จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การประเมินผลการควบคุมภายในของระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง มีข้อบกพร่องอยู่บ้างไม่ว่าจะเป็น นโยบายและวิธีการบริหารงานบุคคลยังไม่ชัดเจน ทำให้ ผู้ปฏิบัติงาน มีความสับสนในการนำไปใช้ในการทำงาน ส่วนงานวิจัยของ ธีระศักดิ์ ใจห้าว (2560) ได้ศึกษาความมีประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของ กองทัพอากาศด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณของ กองทัพอากาศ การสนับสนุนจากผู้บริหาร องค์กรจะเป็นอย่างไรมีนโยบายในการบริหารงานให้ เป็นไปในทิศทางใด การสนับสนุนจากผู้บริหารขององค์กรมีความสำคัญเป็นอย่างมากถือเป็น เครื่องมือสำคัญที่ทำให้ นโยบายต่าง ๆ มีการนำไปปฏิบัติและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารของ กองทัพอากาศให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารความเสี่ยงเป็นอย่างมาก โดยเริ่มตั้งแต่ปี 2558 ที่นำ เรื่องการบริหารความเสี่ยงมาใช้ทั้งองค์กรกำหนดให้หน่วยงานขึ้นตรงปฏิบัติตาม และหน่วยขึ้นตรง ได้นำนโยบายการบริหารความเสี่ยงมากำหนดเป็นนโยบายของหน่วยขึ้นตรงครบ 14 หน่วยขึ้นตรง และยังได้รับการสนับสนุนนโยบายในการบริหารความเสี่ยงในทุก ๆ กระบวนการ ได้แก่ การจัดทำ แผนบริหารความเสี่ยง การรายงานผลและการติดตามผล ซึ่งสอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกันใน เรื่องความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรในด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ตั้งแต่ช่วงต้นดำเนินการ และตลอดระยะเวลาของการดำเนินการในการบริหารความเสี่ยง จาก การศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรวัดความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (ณัฐยา มงคลสวัสดิ์, 2553)

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษาผลวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารความเสี่ยงภายใต้ COSO ERM การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision) สรุปได้ดังนี้ จากงานวิจัยของ ศิริวรรณ แสงไฟแก้ว (2550) ศึกษาเรื่องการประเมินการควบคุมภายในตามแนว COSO: ของการ ไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกรณีสึกษาาระบบจัดซื้อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคบางแสน ผลการศึกษาค้นคว้า

กำหนดนโยบายและวิธีการบริหารบุคคลชัดเจนแต่การประเมินความเสี่ยงยังไม่สอดคล้องกับแนวทางของ COSO และผู้บริหารวิเคราะห์ความเสี่ยงไม่เหมาะสม การตรวจสอบไม่ได้สม่ำเสมอ แผนปฏิบัติงานยังไม่ต่อเนื่อง ส่วนงานวิจัยของ นุชรี กลั่นตอน (2550) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดด้านการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO กับประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีและการเงินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาพิษณุ ผลการศึกษาด้านการติดตามและประเมินผล องค์กรมีการจัดระบบการติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการรายงานผลการดำเนินการ ให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิราวุฒิ ทองทรง (2547) ได้กล่าวไว้ว่า องค์กรมีการติดตามประเมินผล โดยมีการติดตามในระหว่างการปฏิบัติงานซึ่งมีการประเมินผลจากการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง และการประเมินการควบคุมอย่างอิสระ เมื่อพบจุดอ่อน ข้อบกพร่อง หรือปัญหาที่สำคัญจะต้องรายงานไปยังผู้มีอำนาจตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันที ส่วนงานวิจัยของ พรพรรณ นงนุช (2551) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการควบคุมภายใน ผลการวิจัยด้านการติดตามประเมินผลมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการควบคุมภายใน แสดงให้เห็นว่าหากผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารด้านการติดตามประเมินผลมาก ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการควบคุมภายในด้านการติดตามประเมินผลจะมีมาก ส่วนงานวิจัยของ ชีระศักดิ์ ใจห้าว (2560) ได้ศึกษาความมีประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของกองทัพอากาศด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณของกองทัพอากาศการติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพเนื่องจากเป็นเครื่องมือที่กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานในด้านการบริหารความเสี่ยงมีการรายงานการบริหารความเสี่ยง และยังมีวิธีการอื่นในการติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง เช่น การตรวจติดตามการบริหารความเสี่ยงการกำหนดให้มีการติดตามการบริหารความเสี่ยงในระยะเวลาที่กำหนดโดยผู้บริหาร สำหรับกระบวนการติดตามความเสี่ยงของกองทัพอากาศ กำหนดให้มีการจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการในรอบปีที่ผ่านมา โดยรายงานกระบวนการในการบริหารความเสี่ยงเป็นสองช่วงเวลา คือ ช่วงแรกในเดือนตุลาคม และช่วงที่สองในเดือนเมษายน ของทุกปี ซึ่งในช่วงแรกของการบริหารความเสี่ยงพบการรายงานผลการบริหารความเสี่ยงล่าช้า แต่เมื่อผู้ปฏิบัติงานเข้าในกระบวนการบริหารความเสี่ยงมากขึ้นในปี 2559 และ 2560 ปัญหาเหล่านี้ก็หมดไป ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปในทางเดียวกันของการรายงานและการสอบทานขั้นตอนตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรวัดความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (ณัฐยา มงคลสวัสดิ์, 2553) นอกจากนี้ยังมี

วิธีการกำกับติดตามผลการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน ในส่วนของการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้บริหารรับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบด้านการเงิน บัญชี พัสดุ การกำหนดระยะเวลาในการติดตาม ช่วยให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาเรื่องความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่हनหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (ชญานี นาคัน, 2555)

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษาผลวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารความเสี่ยงภายใต้ COSO ERM ของข้อมูล การสื่อสาร และการรายงานผล (Information Communication & Reporting) สรุปได้ดังนี้ จากการศึกษางานวิจัยของ นุชรี กลั่นตอน (2550) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดด้านการควบคุมภายในตามแนวคิด COSO กับประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีและการเงินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาพิษณุ ผลการศึกษาด้านสารสนเทศและการสื่อสาร การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค องค์กรได้จัดให้มีระบบสารสนเทศในการกำจักระบบในหน่วยงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวินชา การพัชชี (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาได้กล่าวไว้ว่า องค์กรควรมีระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ เหมาะสม และทันเวลา มีช่องทางให้กับบุคลากรได้เสนอข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร ส่วนงานวิจัยของ ชีระศักดิ์ ใจห้าว (2560) ได้ศึกษาความมีประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของกองทัพอากาศด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณของกองทัพอากาศ กระบวนการบริหารความเสี่ยง การปฏิบัติเมื่อมีความเสี่ยงเกิดขึ้น ขั้นตอนที่สำคัญคือการรายงานผลของความเสี่ยง เพื่อดำเนินการขจัดความเสี่ยงนั้นให้อยู่ในระดับต่ำที่ยอมรับได้ และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ นับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพกองทัพอากาศได้เริ่มนำระบบการบริหารความเสี่ยงสำหรับผู้ปฏิบัติงานในช่วงเริ่มต้น อาจยังพบการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไม่ตรงกัน หรือในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้ปฏิบัติงาน หน่วยขึ้นตรงมีการแก้ไข โดยให้ศึกษาจากคู่มือการบริหารความเสี่ยง และกำหนดให้มีการส่งมอบงานให้เรียบร้อยระหว่างผู้ปฏิบัติงานคนเก่าและคนใหม่ ซึ่งสอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกันในเรื่องการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยการออกแบบกระบวนการของการบริหารความเสี่ยงให้สามารถได้รับข้อมูลย้อนกลับ ทำให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธีรพร เนาว์รุ่งโรจน์, 2555)

2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม มีตัวแปรที่ทำการศึกษาประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture) การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting) ผลการดำเนินงาน (Performance) การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision) และข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting) มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง

1. การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance&Culture)
2. การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร(Strategy&Objective Setting)
3. ผลการดำเนินงาน (Performance)
4. การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review&Revision)
5. ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication&Reporting)

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษารายละเอียดประกอบการบริหารความถี่ของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรงานวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 วิธีการศึกษา
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้กำหนดประชากรและตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรม จำนวนทั้งสิ้น 568 คน

ตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรม โดยแบบสอบถามได้รับตอบกลับมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 330 ชุด

3.2 ตัวแปรงานวิจัย

การศึกษารายละเอียดประกอบการบริหารความถี่ของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม มี 5 ตัวแปรดังนี้

1. การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture)
2. การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting)
3. ผลการดำเนินงาน (Performance)

4. การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision)
5. ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสร้าง ขึ้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการ โดยมีเนื้อหาแบ่ง ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระดับตำแหน่งงาน อายุการทำงานในหน่วยงานปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษายขององค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการ จัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม โดยมีเนื้อหา ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture)
2. การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting)
3. ผลการดำเนินงาน (Performance)
4. การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision)
5. ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)

โดยคำถามเป็นแบบคำถามแบบให้เลือกตอบ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้ผู้ตอบประเมินว่ามี การปฏิบัติตามการบริหารความเสี่ยงของ สำนักงานศาลยุติธรรม

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลของ เบสท์ (John W. Best & James V. Kahn, 1989 อ้างถึง นายบุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

- 1.00 - 1.49 = มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 - 2.49 = มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 2.50 - 3.49 = มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 3.50 - 4.49 = มีความเห็นอยู่ในระดับมาก
- 4.50 - 5.00 = มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 วิธีการศึกษา

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรม จำนวนทั้งสิ้น 330 คน โดยการนำหลักการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิด COSO ERM 2017 จำนวน 5 ตัวแปร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาจากระเบียบการปฏิบัติงานตำราและบทความวิชาการ การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงและการใช้การวิเคราะห์คือค่าร้อยละ และข้อมูลเชิงพรรณนา

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์แบ่งเป็น

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง เช่น การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นต้น

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factors Analysis) เพื่อสกัดองค์ประกอบของตัวแปร

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

เมื่อได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ คือ 330 ชุดและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูลและบันทึกลงในแฟ้มข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติแล้ววิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factors Analysis) ด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal component analysis) ใช้เกณฑ์ในการสกัดองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) การวัดค่าเหมาะสมขององค์ประกอบด้วย KMO and Bartlett's Test วิเคราะห์ค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบ (Factor Loading) และการวัดความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach's Alpha โดยกำหนดตัวแปร ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางกำหนดชื่อตัวแปร

อักษร/สัญลักษณ์	ชื่อตัวแปร
GC1	หน่วยงานของท่านมีการกำหนดบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลด้านการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างเหมาะสม
GC2	หน่วยงานของท่านมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม
GC3	หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
GC4	หน่วยงานของท่านยึดถือการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
GC5	หน่วยงานของท่านมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ
SO1	หน่วยงานของท่านสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม
SO2	หน่วยงานของท่านมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีการสื่อสารต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
SO3	หน่วยงานของท่านมีการประเมินความเสี่ยงและมีการติดตามผลการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง
SO4	หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้
P1	หน่วยงานของท่านมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง
P2	หน่วยงานของท่านมีการประเมินผลกระทบความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างทุกไตรมาส

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

อักษร/สัญลักษณ์	ข้อตัวแปร
P3	หน่วยงานของท่านมีการจัดลำดับความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปริมาณความเสียหาย
P4	หน่วยงานของท่านมีการระบุวิธีการจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง
P5	หน่วยงานของท่านมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ
R1	หน่วยงานของท่านมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
R2	หน่วยงานของท่านมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ
R3	หน่วยงานของท่านมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอยู่เสมอ
CR1	หน่วยงานของท่านมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ประโยชน์
CR2	หน่วยงานของท่านมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงผ่านช่องทางที่ติดต่อต่าง ๆ ทั่วถึง
CR3	หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการความเสี่ยง ในทุกระดับครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบการบริหารความถี่ของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้วิเคราะห์ได้ จำนวน 330 ชุด นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความถี่ของการจัดซื้อจัดจ้าง
- 4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การบริหารความถี่ของการจัดซื้อจัดจ้าง

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระดับของตำแหน่ง อายุการทำงานในหน่วยงานปัจจุบัน

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	76	23.0
หญิง	254	77.0
รวม	330	100
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	43	13
30 - 40 ปี	169	51.2

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
41 - 50 ปี	80	24.2
มากกว่า 50 ปี	38	11.6
รวม	330	100
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	5.2
ปริญญาตรี	231	70.0
สูงกว่าปริญญาตรี	82	24.8
รวม	330	100
4. ตำแหน่ง		
เจ้าหน้าที่สายอุตสาหกรรม	37	11.2
เจ้าพนักงานธุรการ	7	2.1
เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	29	8.8
เจ้าพนักงานสายอุตสาหกรรม	26	7.9
นักวิชาการพัสดุ	107	32.4
นักวิชาการเงินและบัญชี	120	36.4
นักจัดการงานทั่วไป	4	1.2
รวม	330	100
5. ระดับตำแหน่งงาน		
ระดับปฏิบัติงาน	39	11.8
ระดับชำนาญงาน	34	10.3
ระดับปฏิบัติการ	142	43.0
ระดับชำนาญการ	58	17.6
ระดับชำนาญการพิเศษ	57	17.3
รวม	330	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
6. อายุการทำงานในหน่วยงานปัจจุบัน		
น้อยกว่า 4 ปี	131	39.7
4 - 7 ปี	42	12.7
8 - 12 ปี	65	19.7
มากกว่า 12 ปี	92	27.9
รวม	330	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.0 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 23.0 อายุโดยส่วนใหญ่อยู่ที่ 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา อายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.2 การศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 24.8 ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมาเป็นตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ คิดเป็นร้อยละ 32.4 ระดับของตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาเป็นตำแหน่งระดับชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 17.6 และอายุการทำงานในหน่วยงานปัจจุบันส่วนใหญ่น้อยกว่า 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมา อายุการทำงานในหน่วยงานปัจจุบันมากกว่า 12 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.9

4.2 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง

ข้อมูลความคิดเห็นของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง มีดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร

การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
1. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลด้านการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างเหมาะสม	3.86	.847	มาก
2. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม	3.88	.806	มาก
3. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.78	.844	มาก
4. หน่วยงานของท่านยึดถือการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	3.90	.838	มาก
5. หน่วยงานของท่านมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ	3.65	.888	มาก
รวม	3.82	.707	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.707 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4. หน่วยงานของท่านยึดถือการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.838 รองลงมา คือ ข้อ 2. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.806 ส่วนที่เหลือประกอบด้วย ข้อ 1. หน่วยงานของท่านมีการกำหนด

บุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลด้านการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.847 ข้อ 3. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.844 และสุดท้าย ข้อ 5 หน่วยงานของท่านมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.888 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร

การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy and Objective Setting)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
1. หน่วยงานของท่านสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม	3.87	.811	มาก
2. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีการสื่อสารต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	3.86	.787	มาก
3. หน่วยงานของท่านมีการประเมินความเสี่ยงและมีการติดตามผลการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง	3.92	.865	มาก
4. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้	3.87	.804	มาก
รวม	3.88	.724	มาก

ตารางที่ 4.3 พบว่าบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.724 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3. หน่วยงานของท่านมีการประเมินความเสี่ยงและมีการติดตามผลการประเมินความเสี่ยงอย่าง

ต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.865 รองลงมา คือ ข้อ 1. หน่วยงานของท่านสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.811 ซึ่งเท่ากับกับ ข้อ 4. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.804 และสุดท้ายคือ ข้อ 2. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีการสื่อสารต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.787 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน (Performance)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. หน่วยงานของท่านมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง	3.92	.873	มาก
2. หน่วยงานของท่านมีการประเมินผลกระทบความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างทุกไตรมาส	3.80	.863	มาก
3. หน่วยงานของท่านมีการจัดลำดับความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปริมาณความเสียหาย	3.87	.848	มาก
4. หน่วยงานของท่านมีการระบุวิธีการจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง	3.84	.809	มาก
5. หน่วยงานของท่านมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ	3.77	.826	มาก
รวม	3.83	.723	มาก

ตารางที่ 4.4 พบว่าบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.723 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1. หน่วยงานของท่านมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.873 รองลงมา คือ ข้อ 3. หน่วยงานของท่านมีการจัดลำดับความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปริมาณความเสียหาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.848 ข้อ 4. หน่วยงานของท่านมีการระบุวิธีการจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.809 ข้อ 2. หน่วยงานของท่านมีการประเมินผลกระทบความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างทุกไตรมาส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.863 และสุดท้ายคือ ข้อ 5. หน่วยงานของท่านมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.826 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข

การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
1. หน่วยงานของท่านมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	3.81	.820	มาก
2. หน่วยงานของท่านมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ	3.82	.874	มาก
3. หน่วยงานของท่านมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอยู่เสมอ	3.77	.890	มาก
รวม	3.79	.788	มาก

ตารางที่ 4.5 พบว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.788 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2. หน่วยงานของท่านมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.874 รองลงมา คือ ข้อ 1. หน่วยงานของท่านมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.820 และสุดท้าย คือ ข้อ 3. หน่วยงานของท่านมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.890 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน

ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
1. หน่วยงานของท่านมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ประโยชน์	4.10	.802	มาก
2. หน่วยงานของท่านมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง	3.87	.815	มาก
3. หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการความเสี่ยง ในทุกระดับครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร	3.91	.844	มาก
รวม	3.95	.700	มาก

ตารางที่ 4.6 พบว่าบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล การสื่อสาร และการรายงานผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.700 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1. หน่วยงานของท่านมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.802 รองลงมา ข้อ 3. หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการความ

เสี่ยง ในทุกระดับครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.844 และสุดท้าย คือ ข้อ 2. หน่วยงานของท่านมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.815 ตามลำดับ

4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษารiskองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal component analysis) ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ในการทดสอบเชิงยืนยันขั้นทฤษฎี (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อทำการลดจำนวนตัวแปรลง เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมทำให้พบว่าจำนวนตัวแปรมีมากและก่อนนำตัวแปรไปใช้ จึงได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเบื้องต้น (Frequencies) การทดสอบความน่าเชื่อถือ และการวัดความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ก่อนนำไปวิเคราะห์

ตารางที่ 4.7 การวัดค่าเหมาะสมขององค์ประกอบด้วย KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.954
	Approx. Chi-Square	5969.093
Bartlett's Test of Sphericity	df	190
	Sig.	.000

จากตารางที่ 4.7 การวัดค่าเหมาะสมขององค์ประกอบด้วย KMO and Bartlett's Test พบว่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy วัดค่าความเหมาะสมของข้อมูล เพื่อใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ในที่นี้ได้เท่ากับ 0.954 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 และเข้าใกล้ค่า 1 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าข้อมูลขององค์ประกอบมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบ Factor Analysis ส่วน Bartlett's Test of Sphericity เป็นค่าที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรจะมีการประมาณการแบบ Chi - Square เท่ากับ 5969.093 โดยได้ค่า Significance เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.5 หมายความว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กัน (กัลยา วานิชปัญษา, 2546)

ตารางที่ 4.8 ค่า Total Variance Explained จากการทำ Factor analysis

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared			Rotation Sums of Squared		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Loadings			Loadings		
				Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	12.292	61.461	61.461	12.292	61.461	61.461	7.631	38.154	38.154
2	1.064	5.318	66.780	1.064	5.318	66.780	5.725	28.625	66.780
3	.951	4.755	71.534						
4	.700	3.501	75.036						
5	.639	3.197	78.233						
6	.571	2.856	81.089						
7	.517	2.583	83.672						
8	.442	2.208	85.880						
9	.363	1.814	87.694						
10	.353	1.764	89.458						
11	.330	1.648	91.106						
12	.297	1.485	92.590						
13	.271	1.357	93.948						
14	.252	1.259	95.206						
15	.205	1.025	96.231						
16	.197	.985	97.217						
17	.169	.843	98.060						
18	.159	.793	98.852						
19	.131	.657	99.510						
20	.098	.490	100.000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

จากตารางที่ 4.8 ผู้วิจัยได้สกัดองค์ประกอบ โดยวิธี Principal Component Analysis (PCA) และผลการสกัดองค์ประกอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏมีจำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 มีค่าแปรปรวนเท่ากับ 38.154 และมีค่าแปรปรวนสะสม (Communality) เท่ากับ 38.154

2) องค์ประกอบที่ 2 มีค่าแปรปรวนเท่ากับ 28.625 และมีค่าแปรปรวนสะสม (Communality) เท่ากับ 66.780

ตารางที่ 4.9 ค่า Rotated Component Matrix^a จากการทำ Factor Analysis

ตัวแปร	Component	
	1	2
หน่วยงานของท่านมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ	.813	
หน่วยงานของท่านมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ	.799	
หน่วยงานของท่านมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอยู่เสมอ	.782	
หน่วยงานของท่านมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง	.775	
หน่วยงานของท่านมีการระบุวิธีการจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง	.771	
หน่วยงานของท่านมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	.708	
หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการความเสี่ยง ในทุกระดับครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร	.698	
หน่วยงานของท่านมีการจัดลำดับความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปริมาณความเสียหาย	.691	
หน่วยงานของท่านมีการประเมินผลกระทบความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างทุกไตรมาส	.683	
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีการสื่อสารต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	.603	.597
หน่วยงานของท่านมีการประเมินความเสี่ยงและมีการติดตามผลการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง	.579	.551
หน่วยงานของท่านมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง	.573	.536
หน่วยงานของท่านมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ประโยชน์	.512	
หน่วยงานของท่านมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ	.509	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ตัวแปร	Component	
	1	2
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมี การกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม		.840
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลด้านการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างเหมาะสม		.794
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง		.780
หน่วยงานของท่านยึดถือการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยมี การปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด		.753
หน่วยงานของท่านสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหาร ความเสี่ยงอย่างเหมาะสม	.512	.647
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้	.567	.574

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

จากตารางที่ 4.9 Rotated Component Matrix^a จะเห็นได้ว่าการวัดค่า Factor Analysis เมื่อมีการหมุนแกนองค์ประกอบ โดยวิธี Orthogonal แบบ Varimax ค่า Factor Loading จะได้องค์ประกอบออกมาใหม่ 2 องค์ประกอบ โดยตารางที่ 4.9 Rotated Component Matrix^a ได้แสดงเมตริกซ์องค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบไว้แล้ว องค์ประกอบที่เกิดขึ้นใหม่แต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเดิมได้มากพอสมควร ซึ่งจากตารางที่ 4.8 ค่า Total Variance Explained สรุปได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 2 ตัว อธิบายความแปรปรวนทั้งหมดของตัวแปรได้ 66.780% ซึ่งแยกได้เป็นองค์ประกอบที่ 1 สามารถอธิบายได้ 61.461% และองค์ประกอบที่ 2 อธิบายได้ 5.318% สามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบใหม่ที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 ผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวน และแก้ไข

2) องค์ประกอบที่ 2 การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร

องค์ประกอบที่สกัดได้จากตารางที่ 4.9 Rotated Component Matrix^a ซึ่งสรุปองค์ประกอบได้เป็น 2 องค์ประกอบนั้น ผู้วิจัยนำตัวแปรที่ได้เข้ากลุ่มกับองค์ประกอบที่ 1 ถึง 2 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 ค่า Factor Loading ขององค์ประกอบด้านผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไข มี 14 ตัว

Rotated Component Matrix^a

ตัวแปร	Factor Loading
หน่วยงานของท่านมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ	.813
หน่วยงานของท่านมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ	.799
หน่วยงานของท่านมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอยู่เสมอ	.782
หน่วยงานของท่านมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง	.775
หน่วยงานของท่านมีการระบุวิธีการจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง	.771
หน่วยงานของท่านมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	.708
หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการความเสี่ยง ในทุกระดับครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร	.698
หน่วยงานของท่านมีการจัดลำดับความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปริมาณความเสียหาย	.691
หน่วยงานของท่านมีการประเมินผลกระทบความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างทุกไตรมาส	.683
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีการสื่อสารต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	.603
หน่วยงานของท่านมีการประเมินความเสี่ยงและมีการติดตามผลการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง	.579

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

Rotated Component Matrix^a

ตัวแปร	Factor Loading
หน่วยงานของท่านมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง	.573
หน่วยงานของท่านมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ประโยชน์	.512
หน่วยงานของท่านมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ	.509

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

จากตารางที่ 4.10 จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ด้วย Factor Analysis ขององค์ประกอบด้านผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไข มี 14 ตัวแปร ที่มีค่า Factor Loading สูงที่สุด คือ หน่วยงานมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.11 การวัดความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach's Alpha ของแบบสอบถาม โดยใช้ Factor Analysis

Cronbach's Alpha	N of Items
.955	14

จากตารางที่ 4.11 ผู้วิจัยได้ทำการวัดค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach's Alpha ขององค์ประกอบด้านผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและ

แก้ไข อีกครั้งพบว่าค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) อยู่ในระดับยอมรับได้คือมีค่าเท่ากับ 0.955 ซึ่งเกินกว่า 0.70 ขึ้นไป (จิตติโชค พันศิริพัฒน์ อ้างถึง Hair.et al., 2006)

ตารางที่ 4.12 ค่า Factor Loading ขององค์ประกอบด้านการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กรมี 6 ตัว

Rotated Component Matrix^a

ตัวแปร	Factor Loading
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมี การกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม	.840
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลด้าน การบริหารความเสี่ยงไว้อย่างเหมาะสม	.794
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	.780
หน่วยงานของท่านยึดถือการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	.753
หน่วยงานของท่านสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการ บริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม	.647
หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้	.574

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

จากตารางที่ 4.12 จะเห็นได้ว่าเมื่อทำการวิเคราะห์ด้วย Factor Analysis แล้ว องค์ประกอบด้านการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และ วัตถุประสงค์ขององค์กรจะประกอบด้วย 6 ตัวแปรที่มีค่า Factor Loading สูงที่สุด คือ หน่วยงานมี การกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความ รับผิดชอบที่เหมาะสม

ตารางที่ 4.13 การวัดความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach's Alpha ของแบบสอบถาม โดยใช้ Factor Analysis

Cronbach's Alpha	N of Items
.918	6

จากตารางที่ 4.13 ผู้วิจัยได้ทำการวัดค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach's Alpha ขององค์ประกอบด้านการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กรอีกครั้งพบว่าค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) อยู่ในระดับยอมรับได้คือมีค่าเท่ากับ 0.918 ซึ่งเกินกว่า 0.70 ขึ้นไป (ฐิติโชค พันศิริพัฒน์ อ้างถึง Hair et al., 2006)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลจากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาและนำเสนอได้ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการ และวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture) การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy & Objective Setting) ผลการดำเนินงาน (Performance) การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision) และ ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามกับตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ และหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 330 คน จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาทำการวิเคราะห์และประมวลผล โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนาในรูปแบบร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรมด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อสกัดองค์ประกอบ และคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) โดยวิธี Principal Component Analysis (PCA) สามารถสรุปผลได้ดังนี้

- 1) ผลการวิจัยด้วยด้วยสถิติเชิงพรรณนาในส่วนของลักษณะของประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 30 - 40 ปี

มากที่สุด รองลงมา คืออายุ 41 - 50 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งเกินครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี มากที่สุด รองลงมา คือตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งระดับปฏิบัติการ รองลงมาเป็นตำแหน่งระดับชำนาญการ และอายุการทำงานในหน่วยงานปัจจุบันส่วนใหญ่น้อยกว่า 4 ปี

2) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร พบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานยึดถือการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือหน่วยงานมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมาก ส่วนหน่วยงานมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 3.65

3) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร พบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานมีการประเมินความเสี่ยงและมีการติดตามผลการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือหน่วยงานสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และหน่วยงานมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก ส่วนหน่วยงานมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีการสื่อสารต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 3.86

4) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านผลการดำเนินงาน พบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือหน่วยงานมีการจัดลำดับความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปริมาณความเสียหาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก ส่วนหน่วยงานมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดอยู่ที่ 3.77

5) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข พบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมมีความคิดเห็นว่า

หน่วยงานมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือหน่วยงานมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 อยู่ในระดับมาก ส่วนหน่วยงานมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอยู่สม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยค่าที่สูง มีค่าเฉลี่ยค่าที่สูงอยู่ที่ 3.77

6) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน พบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุและหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรม มีความคิดเห็น ว่า หน่วยงานมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือหน่วยงานมีการบริหารจัดการความเสี่ยง ในทุกระดับครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 อยู่ในระดับมาก ส่วนหน่วยงานของท่านมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงผ่านช่องทางติดต่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยค่าที่สูงอยู่ที่ 3.87

7) สรุปผลความคิดเห็นของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ และหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานศาลยุติธรรมจำแนกในแต่ละด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข มีค่าเฉลี่ยค่าที่สูงอยู่ที่ 3.79

8) ผลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การบริหารความเสี่ยงของกรจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อสกัดองค์ประกอบ และคำนวณค่าน้ำหนัก (Factor Loading) โดยด้วยวิธี องค์ประกอบหลัก Principal component analysis (PCA) เกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีผลต่อ องค์ประกอบที่มีผลต่อการนำระบบการบริหารความเสี่ยงมาใช้ สามารถสรุปองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด จากทั้งหมด 5 องค์ประกอบ เหลือเพียง 2 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้

- 1) ผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไข
- 2) การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และ วัตถุประสงค์ขององค์กร

9) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วย Factor Analysis ของตัวแปรผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไขประกอบด้วยตัวแปร คือ หน่วยงานของท่านมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ หน่วยงานของท่านมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ หน่วยงานของ

ท่านมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอยู่เสมอ หน่วยงานของท่านมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง หน่วยงานของท่านมีการระบุวิธีการจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง หน่วยงานของท่านมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการความเสี่ยง ในทุกระดับครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร หน่วยงานของท่านมีการจัดลำดับความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปริมาณความเสียหาย หน่วยงานของท่านมีการประเมินผลกระทบความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างทุกไตรมาส หน่วยงานของท่านมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีการสื่อสารต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานของท่านมีการประเมินความเสี่ยงและมีการติดตามผลการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานของท่านมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านการเงินอย่างน้อยปีละครั้ง หน่วยงานของท่านมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ และหน่วยงานของท่านมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

10) ผลการวิเคราะห์ห้อยู่ประกอบด้วย Factor Analysis ของตัวแปรการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วย ตัวแปร คือ หน่วยงานของท่านมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม หน่วยงานของท่านมีการกำหนดบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลด้านการบริหารความเสี่ยง ไว้้อย่างเหมาะสม หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานของท่านยึดถือการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด หน่วยงานของท่านสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และหน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้

11) สรุปผลค่า Factor Loading ของตัวแปรผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไข ที่มีค่ามากที่สุด คือ หน่วยงานมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ หน่วยงานมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างสม่ำเสมอ ส่วนหน่วยงานมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอมีค่าน้อยที่สุด

12) สรุปผลค่า Factor Loading ของตัวแปรการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร ที่มีค่ามากที่สุด คือ หน่วยงานมีการกำหนด

โครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม รองลงมาคือหน่วยงานมีการกำหนดบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลด้านการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างเหมาะสม ส่วนหน่วยงานสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และหน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้มีค่าน้อยที่สุด

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม ด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก Principal component analysis (PCA) ใช้เกณฑ์ในการสกัดองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (eigen value) เท่ากับ หรือมากกว่า 1 ขึ้นไป การศึกษานงานวิจัยการวัดค่า Factor Analysis เมื่อมีการหมุนแกนปัจจัยโดยวิธี Orthogonal แบบ Varimax ค่า Factor Loading จะได้องค์ประกอบออกมาใหม่ 2 องค์ประกอบ จาก 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไข องค์ประกอบที่ 2 การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร การศึกษานงานวิจัย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 ผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไข จากการวิเคราะห์สถิติพบว่าองค์ประกอบด้านผลการดำเนินงานข้อมูลการสื่อสาร และรายงานผล การทบทวนและแก้ไข มีค่า Factor Loading อยู่ในระดับยอมรับได้โดยมีค่า Factor Loading สูงสุดอยู่ที่ 0.813 คือ หน่วยงานมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญาพร ปัญญาสาร และธนวิทย์ บุตรอุดม (ม.ป.ป) ได้กล่าวไว้ว่า การนำผลการประเมินความเสี่ยงด้านงานพัสดุมาพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้น การทบทวนประสิทธิภาพด้านงานพัสดุของแนวการบริหารความเสี่ยงในทุกขั้นตอน และการติดตามผลของการดำเนินการด้านงานพัสดุตามแผนการบริหารความเสี่ยง จะช่วยให้ลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการบริหารงานด้านพัสดุ สอดคล้องกับงานวิจัย ของพัชรินทร์ ขำวงษ์ (2554 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในองค์กรเป็นความเสี่ยงไม่มีวันหยุด ไม่มีองค์กรหรือบุคคลใดที่จะดำเนินงานอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ปราศจากความเสี่ยง ทุกคนหรือทุกองค์กรจะดำรงอยู่ภายใต้ความเสี่ยงทั้งนั้น การวิเคราะห์ความเสี่ยงของงานการเงินบัญชีและพัสดุ เป็นแผนงานที่เป็นแกนหลักของงานสำนักงาน มีความสำคัญและมีโอกาสเสี่ยงสูง ในการศึกษาจึงเป็นกระบวนการโดยลดความเสี่ยงแต่ละเหตุการณ์ที่จะเกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับของความเสียหายที่เกิดขึ้น ในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยบรรลุเป้าหมายขององค์กร

เป็นหลัก ระบบบริหารความเสี่ยงช่วยให้องค์กรตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและรอบคอบสามารถระบุและจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ อันเป็นอุปสรรคในการทำงานได้

และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของวิรินทร์ ศิริพันธ์ (2017) ได้กล่าวว่า การดำเนินกลยุทธ์ การทบทวนและการปรับปรุงการจัดการกลยุทธ์เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ องค์กรจะต้องประเมินความเสี่ยงที่อาจเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยวดี โขวิฑูรกิจ (2561) ได้กล่าวว่า องค์กรทบทวนผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงที่ทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งวิเคราะห์ความเสี่ยงที่องค์กรมีอยู่เทียบกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ รวมถึงความถูกต้องในการประเมินมูลค่าความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามน สิทธิพลวนิชกุล (2561) ได้กล่าวว่า องค์กรควรมีการทบทวนผลการดำเนินงานขององค์กร รวมถึงพิจารณาทบทวนความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึง องค์กรมีผลการดำเนินงานตามเป้าหมายหรือไม่ องค์กรประเมินความเสี่ยงได้แม่นยำหรือไม่ องค์กรพิจารณาระดับความเสี่ยงได้เหมาะสมกับเป้าหมายหรือไม่ หรือมีความเสี่ยงอื่นใดที่กำลังเกิดขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อองค์กร องค์กรจึงต้องมีการติดตามข้อมูลต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงในระดับองค์กรและกรอบการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพิ่มมูลค่าองค์กรให้พัฒนาอย่างยั่งยืนและเจริญเติบโตต่อไปได้ในระยะยาว

2) องค์กรประกอบที่ 2 การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร จากการวิเคราะห์สถิติพบว่าด้านองค์กรประกอบที่ 2 การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร มีค่า Factor Loading อยู่ในระดับยอมรับได้โดยมีค่า Factor Loading สูงสุดอยู่ที่ 0.840 คือ หน่วยงานของท่านมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวดี โขวิฑูรกิจ (2561) ได้กล่าวว่า การกำกับดูแลและวัฒนธรรมองค์กรถือเป็นพื้นฐานขององค์กรประกอบ องค์กรควรมีการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ โดยการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานต้องพิจารณาจากกลยุทธ์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และควรทำความเข้าใจสถานะแวดล้อมในการประกอบธุรกิจจะช่วยให้้องค์กรสามารถระบุปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กรและความเสี่ยงที่จะตามมา องค์กรจึงต้องมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ควบคู่ไปกับการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัย ของชยาภา ชยาวิวัฒนาวงศ์ (2561) ได้กล่าวไว้ว่า โครงสร้างการกำกับดูแลควรครอบคลุมตั้งแต่ระดับคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารประธานฝ่ายบริหารความเสี่ยง หน่วยงานบริหารความเสี่ยง เจ้าของความเสี่ยง และหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความยั่งยืน โดยบุคคลเหล่านี้ มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแล ความคุม และติดตามการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้อง กับงานวิจัย ของวีรินทร์ ศิริพันธ์ (2017) ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนด วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรเป็น ช่วงเวลาเดียวกันกับที่องค์กรจะต้องมีการกำหนดกรอบการกำกับดูแลความเสี่ยงและวัฒนธรรม องค์กรที่ต้องให้ความสำคัญต่อการกำกับดูแลความเสี่ยงและสอดคล้องกับงานวิจัย ของจุฑามณ ลิทธิผลวนิชกุล (2561) ได้กล่าวว่า องค์กรควรจัดตั้งโครงสร้างการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกล ยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ โดยมีการกำหนด โครงสร้างการดำเนินงานและสายบังคับบัญชาที่ เหมาะสม มีโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยง มีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบให้ สอดคล้องกับกลยุทธ์เนื่องจากโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพขององค์กรจะช่วยใน การประเมินควบคุม และติดตามความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงาน และทำให้การปฏิบัติงานของทุกคน มีความรับผิดชอบต่อความเสี่ยงในองค์กรภายใต้กรอบเดียวกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงของการ จัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม เนื่องจากศาลเยาวชนและครอบครัว ของสำนักงาน ศาลยุติธรรมยังไม่ได้มีการจัดสรรตำแหน่งนักวิชาการพัสดุ จึงต้องมีการแต่งตั้งบุคคลที่เป็น ตำแหน่งอื่นให้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างแทน หรือมีการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินจาก การจัดซื้อจัดจ้างควบคุมไปด้วยอาจจะก่อให้เกิดความผิดพลาดในการสอบทานการปฏิบัติงาน หรือ อาจทำให้เกิดช่องว่างในการทุจริต ซึ่งส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของ สำนักงานศาลยุติธรรมได้ หน่วยงานควรจัดให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมเรื่องการบริหารความ เสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้ ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงที่ดี หน่วยงานควรมีการบริหารความเสี่ยงที่เชื่อมโยงกับกลยุทธ์วางแผนไปพร้อม ๆ กัน และเรื่องของ ความเสี่ยงควรถูกให้ความสำคัญในระดับบนก่อน จึงจะสามารถสร้างวัฒนธรรมในการคำนึงถึง ความเสี่ยงให้เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กรได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

1. การบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรมทำให้ทราบ ว่าบุคลากรมีความเข้าใจในบทบาทและแนวทางการบริหารความเสี่ยงมากขึ้นน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ นำมาแก้ไขทำให้การบริหารความเสี่ยงเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกบางองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้ได้ผลวิจัยที่ชัดเจนมากขึ้นในองค์ประกอบนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเลือกองค์ประกอบที่เพิ่มเติมมาจากองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- โกศล ดิสิลธรรม. (2558). กลยุทธ์บริหารความเสี่ยงองค์กร. *วารสารเทคนิค*. 32(373),79-91.
- กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2562). มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ. สืบค้นวันที่ 15 มิถุนายน 2562, จาก <https://saraban-law.cgd.go.th>.
- จันทนา สาขากร.นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันเพชร. (2550). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพฯ. ทีพีเอ็น เพรส.
- จันทนา สาขากรและคณะ. (2557). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็นเพรส.
- จิรพร สุเมธีประสิทธิ์. (2554). *COSO 2013 ความเปลี่ยนแปลงสู่ประสิทธิผลของระบบควบคุมภายใน*. สืบค้นวันที่ 15 มิถุนายน 2562, จาก <https://chirapon.wordpress.com/tag/coso-2013-intregrated-internal-control-framework/>
- ดร.จุฑามน สิทธิผลวนิชกุล. (2017). บทความวิชาการ แนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร (COSO Enterprise Risk Management 2017). *วารสารวิชาชีพบัญชี*. 14(42), 111-124.
- ชญานี นาดัน. (2555). *การบริหารความเสี่ยงด้านด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่हनหลวงอำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชยาภา ชยาวิวัฒน์นางษ์. (2561). *ทำความเข้าใจกับการประเมินความเสี่ยงด้าน ESG ตามกรอบ COSO ERM 2017*.
- ฐิติโชค พันศิริพัฒน์. (2559). *การศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการนำระบบการควบคุมภายในมาใช้ในองค์กร:กรณีศึกษา สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดราชบุรี* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณัฐยา มงคลสวัสดิ์. (2553). *การพัฒนามาตรวัดความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงขององค์กร* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถิราวุฒิ ทองทรง. (2547). *สภาพและปัญหาของระบบการควบคุมภายใน ศึกษากรณี:บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- ชนัชชา โยธาทัย. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการควบคุมภายในกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรพร เนาว์รุ่งโรจน์. (2555). *ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของระบบการบริหารความเสี่ยงของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจันเพชร. (2557). *การสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ. ทีพีเอ็น เพรส.
- นุชรี กลั่นตอน. (2550). *แนวคิดด้านการควบคุมภายใน ตามแนวคิด COSO กับประสิทธิภาพในการทำงานด้านบัญชีและการเงินของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาพิชัย จังหวัดอุดรธานี* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- บุญญาพร ปัญญาสาร และธนวิทย์ บุตรอุดม. (ม.ป.ป). *การบริหารความเสี่ยงงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่*. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ดร.ปิยวดี ไชวิฑูรกิจ. (2561). *คณะกรรมการพัฒนาธุรกิจและวิชาการประกันภัย COSO ERM 2017* *กรอบการบริหารความเสี่ยงใหม่ โฉมโลกกว่าเดิม. วารสารประกันภัย*. 33(138),12-16.
- พรพรรณ นงนุช. (2551). *ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการควบคุมภายใน (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- พัชรินทร์ ขำวงษ์. (2554). *การบริหารความเสี่ยงงานการเงิน บัญชีและพัสดุของสถานศึกษาภาครัฐแห่งหนึ่ง (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิทยา ภูวะสุวรรณ. (2552). *การประเมินการควบคุมภายในวงจรรายจ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุคงคลัง ตามแนวคิด COSO:กรณีศึกษา บริษัท เพาเวอร์ แพล้น จำกัด (การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)*.
- ดร.มโนชัย สูดจิตร. (2017). *การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบ COSO - ERM :2017*. สืบค้นวันที่ 16 มิถุนายน 2562, จาก https://www.manochai.com/wp-content/uploads/ERM2017/New_ERM_2017.pdf

- รินทร์ ศิริพันธ์. (2017). *Updated COSO Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance 6*, 2017 (Nov-Dec). สืบค้น 15 มิถุนายน 2562, จาก https://issuu.com/thaiiod8/docs/boardroom_6-2017_-resized
- เรืออากาศโทธีรศักดิ์ ใจห้าว. (2560). *ความมีประสิทธิภาพผลของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของกองทัพอากาศด้านการเงิน การบัญชีและงบประมาณภายใน (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลีลาศ คุณฟอง. *การศึกษากระบวนการบริหารความเสี่ยงตามกรอบการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิด COSO ERM กรณีศึกษา: บริษัท เค เอส ดี (เอเชีย) จำกัด.* (สารนิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิทยา อินทร์สอน ปัทมาพร ท่อชู และสุรพงษ์ บางพาน. (2559). การบริหารความเสี่ยงในองค์กร. *Industrial Technology Review*. 22(279).115-122.
- วินัย เหลืองวิโรจน์และคณะ. (ม.ป.ป.). *การใช้การควบคุมภายในตามเป้าหมาย: หลักฐานเชิงประจักษ์จากวิสาหกิจการผลิตขนาดกลางในประเทศ*. สืบค้น 15 มิถุนายน 2562, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/BECJournal/article/view/54874/45546>
- ศิริวรรณ แสงไฟแก้ว. (2550). *การประเมินการควบคุมภายใน ตามแนว COSO*. ชลบุรี: การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคบางแสน.
- ศิลปพร ศรีจันทเพชร. (2560). *กรอบการบริหารความเสี่ยง 2017 (Enterprise Risk Management Integrating with Strategy and Performance:2017)*, เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ โครงการสัมมนาเสริมความคิด ตีพิมพ์วิชาชีพ กับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิลปพร ศรีจันทเพชร. (2556). การควบคุมภายใน : กลไกการกำกับดูแลกิจการ. *วารสารบริหารธุรกิจ*. 36(138).
- สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินศักดิ์ สำนักงานศาลยุติธรรม. (2561). *การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของสำนักงานศาลยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม.
- สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. (2544). *ระเบียบสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.
- สุรเดช จอจวรรณศิริ. (2018). *บริหารความเสี่ยงด้วย COSO-ERM 2017*. สืบค้น 15 มิถุนายน 2562, จาก <http://www.trisacademy.com/articles-and-knowledge/coso-erm-coso-2017/>

- สุวินชา การพัชชี. (2555). *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.*
- อำพร บุญมี. (2550). *การประเมินการควบคุมภายในระบบจัดซื้อตามแนวคิด COSO ชลบุรี: กรณีศึกษา บริษัท ยูนิคเทคโนโลยี (ไทยแลนด์) จำกัด (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญา มหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.*
- อุษณา ภัทรมนตรี.(2552).*การตรวจสอบภายในสมัยใหม่แนวคิดและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลยุติธรรม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตรงกับสภาพเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 ปี

2. 30 – 40 ปี

3. 41 – 50 ปี

4. มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่ง

1. เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม

2. เจ้าหน้าที่งานธุรการ

3. เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี

4. เจ้าหน้าที่งานศาลยุติธรรม

5. นักวิชาการพัสดุ

6. นักวิชาการเงินและบัญชี

7. นักจัดการงานทั่วไป

8. นักทรัพยากรบุคคล

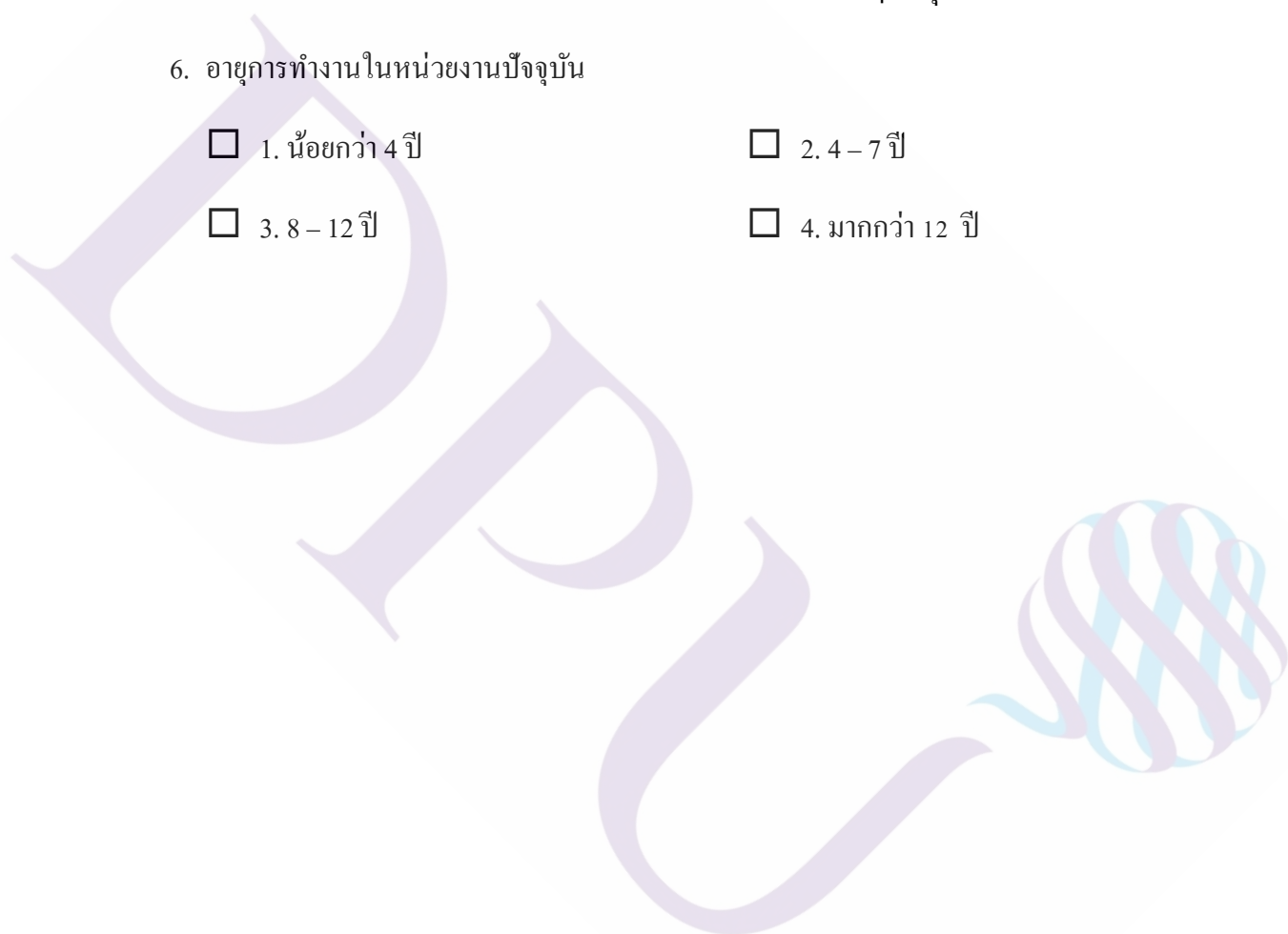
9. อื่น ๆ ระบุ...

5. ระดับตำแหน่งงาน

☐ 1. ระดับปฏิบัติงาน	☐ 2. ระดับชำนาญงาน
☐ 3. ระดับปฏิบัติการ	☐ 4. ระดับชำนาญการ
☐ 5. ระดับชำนาญการพิเศษ	☐ 6. ระดับเชี่ยวชาญ
☐ 7. ไม่มี	☐ 8. อื่น ๆ ระบุ...

6. อายุการทำงานในหน่วยงานปัจจุบัน

☐ 1. น้อยกว่า 4 ปี	☐ 2. 4 – 7 ปี
☐ 3. 8 – 12 ปี	☐ 4. มากกว่า 12 ปี

ส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ เพื่อแสดงถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง ตามความคิดเห็นของท่าน

การบริหารความเสี่ยง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance & Culture)					
1. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลด้านการบริหารความเสี่ยง ไว้อย่างเหมาะสม					
2. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารความเสี่ยงภายใน โดยมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม					
3. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง					
4. หน่วยงานของท่านยึดถือการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร โดยมีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด					
5. หน่วยงานของท่านมีการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมความสามารถของบุคลากรด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ					
การกำหนดกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ขององค์กร (Strategy and Objective Setting)					
6. หน่วยงานของท่านสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม					

การบริหารความเสี่ยง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
7. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และมีการสื่อสารต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					
8. หน่วยงานของท่านมีการประเมินความเสี่ยงและมีการติดตามผลการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง					
9. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดวัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงที่ยอมรับได้					
ผลการดำเนินงาน (Performance)					
10. หน่วยงานของท่านมีการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎระเบียบ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน และด้านการเงิน อย่างน้อยปีละครั้ง					
11. หน่วยงานของท่านมีการประเมินผลกระทบความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างทุกไตรมาส					
12. หน่วยงานของท่านมีการจัดลำดับความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและปริมาณความเสียหาย					
13. หน่วยงานของท่านมีการระบุวิธีการจัดการความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้าง					
14. หน่วยงานของท่านมีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างสม่ำเสมอ					
การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review & Revision)					
15. หน่วยงานของท่านมีการประเมินการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น					

การบริหารความเสี่ยง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
16. หน่วยงานของท่านมีการติดตามทบทวนแผนการจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ					
17. หน่วยงานของท่านมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอยู่เสมอ					
ข้อมูล การสื่อสาร และการรายงาน (Information Communication & Reporting)					
18. หน่วยงานของท่านมีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ประโยชน์					
19. หน่วยงานของท่านมีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง					
20. หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการความเสี่ยง ในทุกระดับครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวสุวคนธ์ นุ่มดี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต(การบัญชี)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พ.ศ. 2558 ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

นักวิชาการพัสดุปฏิบัติการ

สำนักงานประจำศาลแขวงชลบุรี สำนักงานศาลยุติธรรม

